AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 35-tas | Telefonas Dial 5-1094 | WORCESTER, MASS., 31-mą RUGPIUČIO (AUGUST) 1935 M. | Kaina 5 Centai | VOL. XVIII

PAKVIETIMAS

"Amerikos Lietuvio" piknikas įvyksta sekmadienį, 1-mą rugsėjo (Sept.) 1935 m. (prieš pat "Labor Day"), Maironio Parke (ten kur pereitais metais buvo). Piknikas rengiamas Amerikos Lietuvio palaikymui. Todel visi jo skaitytojai, rėmėjai ir bendradarbiai yra kviečiami dalyvauti, kad padarius jį pasekmingu. (Plačiau apie "A. L." pikniką žiurėk ant 7-to puslapio).

Taipgi norėtumem prisimint gerb. savo skaitytojams, kad jau laiko iki Amerikos Lietuvio pikniko dienos mažai teliko, todel prašytumem visų savo skaitytojų, kurie turi išlaimėjimo tikietukus tuojau sugrąžint mums jų galus su laimėtojų adresais, kad galėtumem juos į laiką prirengt del išlaimėjimo dienos. Jei kurie butumet truputį pasivėlavę su tikietukų pasiuntimu, galit juos pasiųst "Special Delivery" laiške, adresu: Amerikos Lietuvis, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Amer. Lietuvio Adm.

KAS DEDASI PASAULY

Italija pasirengus karan su Etiopija. Mussolini šiomis dienomis buvo sukvietęs karo tarybą Bolzano mieste, kur kalbėjos apie karo žygius su Etiopija ir apie Tautų Lygos posėdį, kuris įvyks Genevoje, rugsėjo 4-tą dieną. Tame Tautų Lygos posėdyje bus bandoma dar sykį sulaikyt Mussolinio karo mašiną Afrikos link. Bet Mussolini, kuris savo valdžioje užima 8 ministerijos vietas jau pirm laiko pareiškė nuomonę, kad Afrikos reikalas nėra Tautų Lygos reikalas, bet Italijos ir Etiopijos. Italijos kariuomenė gabenama Afrikan. Karo manievrai daroma Austrijos parubežy, o laivyno manievrai — viduržeminėse jurose.

Addis Abeboje, Etiopijos sostinėje visos užrubežių pasiuntinybės kraustosi, jų tarpe ir Italijos pasiuntinybė krausto savo arkyvus ir gabena į portus.

Haile Selassie, Etiopijos imperatorius įsakė Addis Abeba gyventojams apleist miestą del gręsiančio pavojaus iš oro pusės, nes tikimasi bile kada susilaukt iš Italijos pusės tų neprašytų mirties pavojaus nešančių "svečių". Užtaigi dabar 100,000 gyventojų miestas tuštinamas, moterys nešinos ant pečių savo mantą bėga į kalnus, kur tikimasi pasislėpt nuo orlaivinių antpuolių.

Pereitą pirmadienį netoli Italijos Somalijos rubežiaus Ogadeno provincijoj etiopiečiai nušovė vieną Italijos karinį orlaivį ir pašovė 2 lakunu, kuriuodu paskui areštavo ir nugabeno į Harraro ligoninę ir bus teisiami už peržengimą Etiopijos rubežiaus. Nušautasis orlaivis turėjo Etiopijos liuto ženklą, kad tuomi nukreipus etiopiečių atydą, bet etiopiečiai pastebėjo viliugingą ženklą ir orlaivį nuskynė.

Anglija rengiasi pastot kelią Italijos užmačioms ir todel siunčia savo laivyną į viduržemines juras prie Suezo kanalo susmaugos. Taipgi traukiami karo laivai iš salos uosto Maltos, o likusių apsaugai siunčiama kariniai orlaiviai su 250 mylių greičio į valandą. Mat, yra manoma, kad jeigu karas kiltų tarpe Anglijos ir Italijos, tai pastaroji su 2000 bombinių orlaivių į trejetą valandą išskandytų visus anglų karo laivus. Nors Mussolini pakol kas ir negrąsina anglams, tačiau jis iš jų reikalauja "liuosų rankų" Suezo kanalo link. To anglams nepadarius, Mussolini žada jiems parodyt ką jis gali.

Prancuzija atydžiai tėmija visą tų trijų valstybių kivirčių eigą. Ji gerai žino jei tik italai pradėtų karą su anglais, vokiečiai ima Austriją ir visas Pasaulinio karo metų prarastas kolonijas. Užtaigi prancuzų vokiečių parubežy kanuolių vamzdžiai jau nukreipti į vokiečių pusę. Dabar Prancuzijos diplomatija dirba sušilus; rengia kariuomenę, daro kariškus pratimus ir siunčia delegacijas į draugingas šalis. Šiomis dienomis buvo pasiųsta kariško štabo misija į Maskvą, o sovietai savo misiją pasiuntė į Paryžių, kad į laiką apsipratus su bendra kariško štabo vadovybę. Praucuzus labai gązdina anglai, kurie, jei jiems tektų kariaut su italais, dargi esą pasiryžę pasišaukt vokiečius į talką prieš pastaruosius ir užtai siųlė atiduot Afrikoj vokiečių Pasaulinio karo mete prarastas jų kolonijas.

Lietuvos padėtis nė kiek negeresnė. Jei tik italams pradėjus karą su Etiopija įsimaišytų ir Anglija arba kokia kitą iš didžiųjų valstybių, kaip bematant pasaulinis karas užsiliepsnotų ir jis butų daug baisesis negu pereitasis kad buvo. To baisiojo karo butų paliesta ir Lietuva, kadangi Lietuva yra tiktai slenkstis, per kurį tektų didelių valstybių spėkoms žygiuot. Užtaigi lietuviai, ne svarbu, kur mes gyvenam, laikykimės vienybės, kad atėjus pavojaus valandai mokėtumem kaip orijentuotis, kad išlaikyt savo nepriklausomybę.

Kalbant apie naują pasaulinį karą, galima sakyti, kad veik visos čia suminėtos valstybės nėra taip kariškai prisirengę kaip jos yra ekonomiškai susmukę, todel, nors karas ir prasidėtų, bet jis ilgai nedatesėtų.

Kalbėt apie karą mes jau visi labai apsipratom, taip kad jau tankiai ne nebepagalvojam apie jo baisenybes kurias jis gali žmonijai atnešt. Čia kaip tiktai bus ne pro šalį apie tai prisimint.

Kiek Atsiėjo Pereitų Metų Didžioji Beprotybė?

Visus žmones dar iki šių dienų domina praužęs prieš 16 metų didysis karas. Didžiajam kare dalyvavo 54 viso pasaulio valstybės. Sumobilizuotų kareivių skaičius siekė 65 milijonus vyrų.

Šituos visus kareivius sustačius vieną prie kito jie sudarytų eilę, kuri apjuostų aplink visą musų žemę.

Rusija turėjo 15 milijonų kareivių, Vokietija — 13 milijonų kareivių, Anglija — 9 milijonus. Prancuzija 8 milijonus, Italija — 4 milijonus, Austrija — 7 milijonus, Turkija — 2 milijonus, Bulgarija — 1 milijoną, Jungtinės Amerikos valstybės apie 2 milijonus. Kitos valstybės buvo pastačiusios kiek mažesnį kariuomenės skaičių, negu vienas milijonas.

Karas ėjo ne tik Europoje, bet ir kitur. Jis buvo išsiplėtęs beveik visam pasaulyj. Ypatingai smarkios kovos vyko jurose tarp laivynų, be to Afrikoje, kur vokiečiai turi kolonijas, Kinijoje, Maršalo salose.

Vokietija savo pusėje turėjo Austro-Vengriją ir Turkiją. Šis frontas kariuomenės turėjo apie 22 milijonus kareivių. Prancuzų — anglų — rusų pusėje buvo 43 milijonai kareivių. Nežiurint to, kad prieš vokiečius buvo pastatyta beveik dvigubai daugiau kariuomenės, karas vis dėl to tęsėsi 1532 dienas.

Šitame kare žuvo iš viso kareivių virš 10 milijonų. Rusija neteko arti 2 milijonų kareivių, Prancuzija — 1.500.000 vyrų, Anglija — 1 milijoną vyrų, Italija — 750.000, Jungtinės Amerikos valstybės virš 600.000. Vokiečių fronte žuvo arti 4 milijonų kareivių. Vokietijos — arti 2 milijonų, Austro-Vengrijos — 1.600.000 vyrų. Kadangi karas tęsėsi 1532 dienas, o užmuštų skaičius siekė apie 10 milijonų vyrų, tai kasdien vidutiniai turėjo žuti 6400 jaunų, sveikų vyrų.

Sužeistų skaičius yra daug didesnis negu užmuštų: jis siekia 26 milijonų vyrų, iš kurių 8 milijonai liko amžinai invalidais.

Didžiausios kautynės buvo ties Verdenu. Jose iš anglų — prancuzų pusės dalyvavo 1 milijonas 700.00 kareivių ir vokiečių pusėje 1 milijonas 100.000 kareivių. Fronto ilgis susidarė 30 kilometrų (kilometras turi 3,280.8 pėdas ilgio), tokiu budu viename metre (metras 39.37 colių) prancuzų — anglų pusėje vienas paskui kitą turėjo gulėti apie 50 žmonių, vokiečių pusėje arti 34 žmones. Per tas kautynes sprogstamos medžiagos išmesta vienam kvadratiniam metre du centneriai (centneris — vienas keturkampis metro).

Verdeno kautynėse žuvo prancuzų — anglų pusėje virš 400.-000 vyrų ir vokiečių pusėje apie 300.000 vyrų.

Už tuos pinigus, kurie yra išleisti karo metu patrankoms, parakui, kareivių užlaikymui, galima butų visą Europą paversti puikiausiais sodais.

ANTANAS SMETONA, LIETUVOS PREZIDENTAS

UKRAINAI KREIPIASI Į VISAS LIETUVIŲ TAUTINES ORGANIZACIJAS

Visi Amerikos ukrainai sujudo kovot už nepriklausomą Ukrainos valstybę. Jie stovi už sujungtą Ukrainą, skaičių 40,-000,000 gyventojų. Jie nori išvaryt iš savo žemės sovietų rusus, lenkus, čekoslovakus ir romunus. Ant 1-mos dienos rugsėjo mėn. jie rengia didelę manifestaciją del atgavimo Ukrainos nepriklausomybės. Ta manifestacija prasidės kaip 8 vakare, Carnegie salėje, New Yorke. Kalbės O. U. N. žymus teoristas Mykolas Sciborskis ir Ukrainų kariuomenės generalio štabo generolas Mykolas Kapustauskas, ką tik iš užrubežio atvykęs. Dainuos šimto dainininkų koras.

Šį ypatingą lietuvių organizacijų pakvietimą išsiuntinėjo Amerikos spaudai Ukrainų jaunuolių organizacijos "ODWU" sekretorius Stephen W. Droboty.

Paskutiniu laiku yra jaučiamas didelis Europoje karo sprogimas ir todel visi ukrainai sujudo, kad laikui atėjus butų gatavi stot kovon su jų nepriklausomybės pavergėjais.

AUTOMOBILIAI GERI, BET PAVOJINGI

Mes taip apsipratome su automobiliais, kad jau pamiršome apie pavojų gręsiantį iš jų pusės. Tiktai reikia atskleisti statistikos lapą per pereitus 10 metų, ir pamatysime ant kiek yra pavojingos tos musų geriausios mašinos.

Per pereitus 10 metų užmušta 300,000 Suv. Valstijų gyventojų. Ir už tokią baisią žmogžudystę, šie automobilių nelaimių įvykiai dar nė sykį nebuvo paimti bei perduoti Senato komitetan del ištyrinėjimo, kad apsaugojus šalies gyventojų gyvybę.

Tik per pereitų metų vieną Darbo Dieną "Labor Day" buvo užmušta 37 žmonės. Iš to skaitliaus buvo 14 praeiviai, 20 automobilistų, 1 motorinio dviračio jojikas ir 2 dviratininkai. Neabejotina, kad dauguma tų nelaimingų įvykių paeina iš girtuoklystės ir nepaisymo, o tik mažą dalį reikia skaityt prie tų "neišvengiamų nelaimių".

Iš tikrųjų, jei patys žmones laidokauja ir už tai savo gyvastį praranda, sakysim jų dalykas, bet kadangi tie laidokai stato į pavojų bile šalies gyventojo gyvastį, užtai turėtų ir valdžia daugiau atydos atkreipti, kad tuos laidokus ir girtuoklius suvaldyti, atimant iš jų važiavimo leidimus.

Suv. Valstijos Protestuoja Prieš Sovietus

Washington, 25 rugpiučio. — Suv. Valstijų ambasadorius William C. Bullitt, Maskvoje, įteikė protesto notą Nikolajui Krestinskiui, einančiam užrubežinių reikalų komisaro pareigas. Toje notoje pažymi, kad šių metų 7-tame kominterno kongrese buvo sulaužyta Sovietų pažadai link nesikišimo į Suv. Valstijų vidaus reikalus.

Mat, tame kominterno kongrese buvo apkalbėta apie pasaulinę revoliuciją ir apie Suv. Valstijų businčius streikus ir apie reikalingą jiems pagelbą. O kas svarbiausia, kad prie to komunistų internacijonalo priklauso veik visos galvos Sovietų Sąjungos stovinčio komiteto neišskiriant ir Stalino.

Tačiau Nikolai Krestinsky atmetė tą Suv. Valstijų ambasadoriaus notą, sakydamas, kad joje nėra faktų. Sako, kominternas yra atskira organizacija, kuri nieko bendro neturi su pačia Tarybų valdžia, ir todel ji užtai nieko atsakyt negali.

Tokiu Krestinskio atsakymu Suv. Valstijos labai užsigavo. Prezidentas Ruzveltas turėjo tuo reikalu pasikalbėjimą su Valstybės sekretorium Hull. Tačiau yra numatoma, kad draugiškumo ryšiai tarpe Tarybų Sąjungos ir Suv. Valstijos pasiliks ir ant toliau nenutraukiami. Vienok tai bus padaryta nebeperspėjimo. Reiškia, jei Sovietai ir ant toliau bandys kištis į Suv. Valstijų vidaus reikalus, tai Trojenovskiui, Sovietų ambasadoriui gali buti įteiktas pasportas..

Klaipėdos Krašto Rinkimams Artėjant

Klaipėda. — Lietuva sparčiai ruošiasi 29-tai dienai rugsėjo, kuomet Klaipėdos krašte įvyks visuotinas seimelio atstovų rinkimas. Taipgi ir vokiečiai nesnaudžia. Jie su visu įnirtimu nori pravaryt savo atstovų daugumą, kad tokiu budu butų galima jiems lengviau varyt pro-vokišką propagandą Lietuvos krašte.

Advokatai Ieško Darbo

New Yorko 200 advokatų atsilankę į miesto rotušę kreipėsi į WPA del darbų. Sakėsi, kad negali daryt pragyvenimo iš savo profesijos.

Mat New Yorko Advokatų Susivienijimas savo susirinkime buvo nutaręs pasiųst savo atstovus pas gubernatorių LaGuardia, kad jam perstatyt jų sąlygų padėtį. Tačiau kaip tik advokatai pasiekė miesto rotušę miesto majoras LaGuardia nelaukė jų, bet sėdo į automobilį ir išvažiavo. Tiktai jų delegacija (iš trijų) buvo vėliau priimta per majoro pavaduotoją Stanley Howe.

Italija Didina Oro Paiegą

Roma, rugp. 20. — Kad paimti višų ant anglų laivyno viduržeminėse jurose, Mussolini padidino savo oro paiegą iki 16,000 lakunų. Dabar Italijos oro paiegos susidedančios iš apie 200,-000 skraidiku, kurių tarpe yra 40,483 užregistruotų lakunų.

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO KALBA, ATIDARANT PIRMĄJĮ PASAULINĮ LIETUVIŲ KONGRESĄ

Mielieji užsienių lietuviai, svečiai ir viešnios, sveiki atvykę tėvynėn Lietuvon!

Labai džiaugiuos galįs Jus pasveikinti valstybės Vado vardu šiame iškilmingame susirinkime. Šiąja proga jaučiu malonumo padėkoti Draugijai Užsienių Lietuviams Remti, kad sėkmingai įvykdė kongreso sumanymą, padėkoti visiems, kurie žodžiu, darbu ir lėšomis dalyvavo taip svarbiame musų tautai žygyje.

Šis kongresas yra istoringos reikšmės: jis yra pirmas, jis deda pastovius pamatus visų kraštų lietuviams bendrauti. Kaip visos tautos, taip ir musiškė yra juk pasklidusi per visą pasaulį. Šiandien visi nori išlaikyti tautiškumą ne tik savo valstybės ribose, bet ir toli už jų. Kai didžiosios tautos, kaip vokiečiai, italai, lenkai, ir kiti rupinasi, kad nepakriktų jų tautiečiai, kurie yra užsieniuose, tai ką bekalbėti apie mažas tautas, kaip lietuviai, kuriems buvo likimo lemta sutirpti ligi kelių milijono skaičiaus. Praradę begales savo žmonių svetimiesiems, įsimaniusių tarnauti svetimiems idealams, jie bent dabar turi sukrusti.

Šiam visuotiniam kongresui vadovauja kaip tik mintis glaudžiau telktis draugėn ir stipriau laikytis iš vieno, kad musų nedidelės pajėgos veltui nežutų svetimuose kraštuose.

Kelios kartos atstovaujamos šiame susirinkime: senoji, jaunoji ir dar jaunesnė. Kurie gimę augę Lietuvoje, matę ją prieš Didįjį Karą svetimųjų junge, tiems šiandien, matant ją laisvą, atsipalaidavusią iš nelaisvės pančių, lengva pajusti ir suprasti jos pažangą. Sava valdžia valdo kraštą, savo kalba vartojama visur, visuomenės ir vyriausybės įstaigose. Vietoje rusiškų mokyklų, kurių šimtais buvo skaitoma, — tukstančiai lietuviškų mokyklų, vietoje rusų mokytojų tukstančiai lietuvių mokytojų. Jaunimas auklėjamas saviškai, tautiškai. Vietoje rukų, pro kuriuos tekdavo aušrininkams ir varpininkams žvalgytis saulės švintant, matome skaisčią, pilną vilties ateitį. Šviesią, blaivią gadynę turime. Kiek daug per tą kelioklika metų padaryta, kai musų tėvynė tapo nepriklausoma!

Šimtais milijonų dėta savo kulturai ugdyti: švietimui, mokslui, menui, žemės ukiui, prekybai ir pramonei. Viskas atgyja ir auga ant karo pridarytų griuvėsių. Krašto lėšos, kurios pirma, kai tebebuvome nelaisvėje, budavo suvartojamos svetimiems reikalams, dabar vartojamos saviesiems. Kurie atsimenate prieškarinę Lietuvą, tie turite atsiminti ir liudną ano meto dainą:

Oi eisim, mes čia nebusim,
Čia mums ne tėviškėlė.
Čia juoda duona,
Ir tos neduoda...

Štai kaip tekdavo dejuoti carinės Rusijos valdžioje! Šiandien linksmesnes dainas dainuojame, džiaugsmo giesmes giedame.

Seniau statydavomės tik kryžius, kančių ženklus, o dabar statomės ir laisvės paminklus. Tai jaunąjai kartai pamokymas, kad tik per kančias pasiekiama laimė, kad be vargų nėra laimės.

Tie lietuviai, kurie gimę augę svetimuose kraštuose, gal kitaip mano. Jie ten yra matę daug visokio turto ir visokių gėrybių, tai gal ir Lietuva jiems rodosi mažutė ir neįdomi. Klaidinga butų taip sprėsti.

Lietuva reikia lyginti ne su jų naująja tėvyne, o su tuo, kokia yra buvusi ir kokia dabar tapusi. Lietuvos pažangai turi buti savo mastas. Ji neturi nei dangoraižių nei kitokių didingų pastatų, nei įspudingos pramonės, kaip kiti kraštai kad turi, tačiau jos pažanga milžiniška.

Juk iš visai menkų pajėgų teko Lietuvai kurtis, gaivintis ir statytis sugriautas gyvenimas. Pradžioje stigo jai prašvitusių žmonių, apmokytos kariuomenės, stigo šiokių ar tokių lėšų steigtis valstybės prietaisų. Bet tas stiglius, kaip matote, buvo užpildytas, daug kas sukurta beveik

(Tąsa ant 6-to puslapio)

LIETUVIAI AMERIKOJ

Brooklyn, N. Y.

LIETUVIŲ MENO TEATRO SUSIRINKIMAS

L. Meno Teatro susirinkimas įvykęs rugpiučio 20 d., 8:00 val. vakare, 105 Grand St., Brooklyn, N. Y. buvo gana skaitlingas narių atsilankymas. Pereito susirinkimo protokolas liko priimtas. L. M. Teatro jau atspausdintieji įstatai liko nariams išdalinti, gauti nauji veikalai išdalinti veikalų komisijai. Vietoj buvusios rašt. S. Jurevičiutės, galutinai perėmė raštin. pareigas A. Osteika. S. Jurevičiutė pasižymėjusi vaidintoja ir uoli narė kuriam laikui apsigyvens Philadelphijoj, Pa. iš kur su orkestra važinės po visas apielinkes.

Vietoj neįvykusio L. M. Teatro išvažiavimo, nutarta surengti šeiminiška vakarienė.

Teko nugirsti, kad V. Klingaitė sugrįžusi iš Lietuvos nebeapsigyvens Brooklyne, bet Bostone. Butų be galo skaudu L. Meno Teatrui netekti taip pasižymėjusios narės ir Brooklyno uolios darbuotojos. Susirinkimas baigtas anksti. E. B.

Laiškas "Amerikos Lietuviui"

Gerbiamas Redaktoriau:

Siunčia Tamstai išparduotas 2 knygutes No. 349 ir No. 49 kartu su 2 doleriais pinigais. Be to linkiu kad Tamstų piknikas butų skaitlingas tautiečių atsilankymu ir finansiniai gana sekmingas. Žinoma kartu linkiu, kad ors vienas iš šių gražių dovanėlių leidžiamų loterijai tektų ir Brooklynui.

Nors kaip rašote kad man buvo per klaidą prisiųste išparduoti knygutės, turiu pasakyt, kad kiek man laikas leidžia, visuomet su malonumu stengiuos patarnauti, pagelbėti visiems dirbantiems lietuviškumo dirvoje musų išeivių ir tėvynės labui.

Lai visų gražios pastangos palaikyti savo spaudą atneša begaliniai naudingų vaisių musų daug žadančiai ateičiai.

Su giliá pagarba,
Eleonora Bartkevičiutė (E. B.)

Chicago, Ill.

DARIAUS-GIRĖNO DRAUGIJA

Dariaus-Girėno Paminklo statymo Fondas, užbaigęs savo darbus, nusprendė pasivadyti Dariaus-Girėno Draugija ir pasilikti veikimui lietuvių tautiškai-kulturiško darbo Chicagoj. Gavus charterį Dariaus-Girėno draugija rupinsis geresniu paminklo aptvarkymu: apsodys medeliais, aptvers geležine tvora, apšvies elektros žiburiais, ir kasmet 17 dienoj Liepos rengs iškilmingus paminėjimus Dariaus-Girėno tragiško žuvimo įvykio.

Dariaus-Girėno draugijos iniciatyva Marquette Park kolonijos lietuviai pareikalavo iš miesto valdžios, kad Marquette parkas, kuriame stovi Dariaus-Girėno paminklas, butų geriau aptvarkytas: kad butų ištaisyti keliai, prašalyti išdykusių berniokų trukšmavimai, įrengta atsigėrimui vandens fontanos, užvesta daugiau švaros ir tt. Į tokį pareikalavimą miesto valdininkai nuokart atsiliepė prielankiai ir žada reikalavimą patenkinti.

ŽODYNĖLIS

GREIČIAUSIA IŠMOKSI ANGLIŠKĄ KALBĄ

Turėdamas kišenini žodynėli, sutaisytą pagal geriausį kalbamokslinį budą be niekeno pagelbos išmoksi kalbėt, skaityt ir rašyt. Kaina $1.00

AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon Street
Worcester, Mass.

SUŽEISTI AUTOMOBILIŲ SUSIDURIME

Andrius Vilkauskas, gyvenąs prie W. Cermak Road ir Kastantas Žalimas gyvenąs prie W. 23 Place, važiuodami automobilium, prie kampo 23 gatvės ir Oakley skersgatvio, smarkiai susidurė su policijos patrolės automobilium. To pasekmė buvo tai, kad abu lietuviai tapo lengvai sužeisti, gi patrolės automobilio priešakyje sėdėję policistai Lanka ir Oakley, tik keliose vietose nusibraukė odą nuo alkunių ir blauzdų. Užtai vienos ir kitos pusės automobiliai nukentė daugiau.

RENGS NAUJĄ AERODRAMĄ

Prie Michigan ežero kranto, kur buvo įrengta Dvidešimto šimtmečio Pažangos paroda 1933 ir 1934 metais, dabar ruošiama įrengti naują aerodramą; vieta tam tikslui labai patogi, nes čia galima naudotis patogumu netik paprastiems orlaiviams, bet ir hydroplanams. Tam reikalui darbai pradėti žadama netrukus. Miesto majoras Kelly siulo busianti aerodramą pavadinti Rogers-Post vardu. Šitas majoro pasiulymas randa daug pritarimų.

SUMAŽO LIETUVIŲ MIRTINGUMAS

Per virš pusmetį Chicagoj ir jo priemiesčiuose skaitlingai mirė lietuviai, daugiausia pusės amžiaus. Tačiaus užstojus vasaros šiltiems mėnesiams, mirtingumas sumažo taip, kad dabar per savaitę pasitaiko tik du ar trys mirimai. Pirmiau beveik nebuvo tos dienos, kad nemirtų trys ir keturi lietuviai. Mirtingumo sumažėjimas aiškinama tuom, kad vasara savo temperatura žmonių sveikatai buvo labai patogi, netruko drėgmės, pertai radosi mažai dulkių, kuriose paprastai randasi daug įvairių bakterijų.

GRIAUJA DAUGYBĘ SENŲ NAMŲ

Chicagoj seniau buvo įsigyvenę teisės priverstinai griauti senus namus ir jų vietoj statyti naujus. Užėjus bedarbėms toks namų griovimas apsistojo dėl lėšų stokos. Dabar šiais metais senų namų griovimas vėl atsinaujino; sakoma, kad dar niekad nebuvo tiek daug senų namų sugriauta, kiek jų dabar sugriaujama. Tik jų vieton naujų niekas nestato. Bet tikrinama, kad jų vieton valdžia, savo lėšomis statys pigius apartamentus, pritaikomus gyvenimui neturtingų žmonių.

DARBININKŲ FEDERACIJOS PROTESTAS

Chicago Federation of Labor ruošėsi iškilmingai švęsti darbininkų šventę 2 dienoj Rugsėjo, ir iškilmių dienai norėjo išsinuomuoti Soldier's Field stadioną, bet parkų komisijos susirinkimas nutarė tam tikslui stadioną neduoti. Užtai federacijos sekretorius Nockels paskelbė, kad federacijai priklausančios darbininkų unijos, išreiškimui protesto parku komisijai, šiuomet Labor Day šventę ne švęs, o parkų komisiją trauks teisman už pasikėsinimą suvaržyt darbininkų reikalavimą.

Jei iš tikrųjų Labor Day nebutų švenčiama, tai toks atsitikimas butų pirmutinis Chicagos istorijoj.

PRIVERTĖ GRYŽTI DARBAN

Prie viešųjų darbų dirbanti vargšai WPA korpusuose, prie Calumet ir Halsted gatvių, paskelbus, kad valdžia sutrumpina jiems darbą nuo 140 iki 130 valandų per mėnesį, darbininkai išėjo streikan reikalaudami padidinimo algų iki unijų nuostato. Jų reikalavimo neklausant, 300 dirbusiųjų metė darbus. Darbų prižiurėtojui Burke tame reikale pasitarus su administ. Hopkins Washingtone, streikieriams pagrumuota ultimatumu: "Gryžkite dirbti, arba busite iš pašelpos išbraukti". Tada streikieriai gryžo dirbti. Dabar jie dirbs 130 valandą per mėnesį už tą patį atlyginimą ką ir pirmiau gavo už 140 valandų — $55.00 mėnesyj. LSB.

DUONOS — PYRAGAI IR DEŠRAITĖS

Jei nori paragaut musų keptuvės įvairių rušių pyrago ir duonos, tai nepamiršk ite musų. Mes kepam lietuviško skonio duonas ir pyragus ir pristatom į piknikus bei namus. Žodžiu, mes kepam visą-ką ką tik lietuviai mėgsta valgyt. Kreipkitės pas mus —

WHITE BAKING CO.

227 CANTERBURY STREET — WORCESTER, MASS.

Telephone Dial 2-0659

DARBO DIENOS REIKŠMĖ

Paiega — galybė, mokslas — šviesybė. Per šviesą į tiesą, per kovą į laisvę. Organizuokimes į darbo unijas.

ŠTAI KURIE IŠ MUSŲ SKAITYTOJŲ DARBUOJASI DEL PALAIKYMO SAVOSIOS SPAUDOS

Liko tik kelios dienos iki "Amerikos Lietuvio" pikniko, kurs įvyks rugsėjo pirmą dieną, 1935 metais, Maironio Parke. Del jo pasisekimo buvo kreiptasi į skaitytojus, kad jie pasidarbuotų dovanų laimėjimo tikietukų praplatinime. Tas atsikreipimas nenuėjo niekais, bet tuojaus gauta prielankus atsakymai, dažnai su prašymais dar daugiau knygučių prisiųsti. Tai yra pilnos užuojautos ir paramos pasireiškimas prakilniame apšvietos platinimo darbe. Už tą musų skaitytojų pasidarbavimą mes nebežinome kaip atidėkoti.

Čia talpiname ištisą musų skaitytojų sąrašą, kurie pasidarbavo "Amerikos Lietuvio" laikraščio labui praplatindami dovanų laimėjimo tikietukus. Sekantieji pasiskubino ir didžiuma dar paėmė daugiau knygelių:

D. Uždavinas — Worcester, Mass.
G. Slepetis — Brooklyn, N. Y.
M. Shugsda — Lyon Mt. N. Y.
P. Janulis — Philadelphia, Pa.
A. Wencus — Millbury, Mass.
O. Butkus — Worcester, Mass.
M. Balinskas — Worcester, Mass.
M. Jankauskas, Worcester, Mass.
T. Bores — Windsor, Conn.
S. Vilutis — So. Boston, Mass.
S. Valentinas — Brooklyn, N. Y.
J. Roglis — Worcester, Mass.
F. Zimkus — Stamford, Conn.
A. Ruseckas — Dayton, Ohio
J. Baranauskas — Worcester, Mass.
K. Jowaiszas — Brooklyn, N. Y.
P. Šilaika — Hartford, Conn.
J. Lapeikis — E. Greenville, Pa.
J. Burkauskas — Lawrence, Mass.
M. Veiveris—No. Grafton, Mass.
M. Lusas — Philadelphia, Pa.
A. Abuoja — Scranton, Pa.
A. Ulčickas — Nashua, N. H.
J. Ponulaitis — Ansonia, Conn.
K. Silinis — Rochester, N. Y.
J. Pazera — Gardner, Mass.
D. Junča — Elizabeth, N. J.
F. Vilkas — Naugatuck, Conn.
P. Juras — Baltimore, Md.
J. Abracuskas — Duryea, Pa.
A. Glebavičius—Gardner, Mass.
V. Simkevičius—Gardner, Mass.
C. Skatikas — Montreal P. Q. Canada.
T. Wilas — Meriden, Conn.
J. Degesiunas—Worcester, Mass.
T. Dicpinigaitis — Toronto, Ont. Canada.
P. Narvydas — Brooklyn, N. Y.
K. Lukošiunas — Worcester, Mass.
A. Bruzevičius — New Haven, Conn.
P. Stacevičius — Leominster, Mass.
J. Miller — Framingham, Mass.
V. Delnickas — Bridgeport, Conn.
S. Korkus — Worcester, Mass.
B. Tamošiunas, Worcester, Mass.
K. Zukaitis — Worcester, Mass.
J. Struckus — Worcester, Mass.
K. Gaubus — Philadelphia, Pa.
F. Davainis — Hudson, Mass.
S. Karpavičius — Scranton, Pa.
J. Mankus — Meriden, Conn.
S. C. Zakas — Port Jefferson, L. I., N. Y.
K. Kulikauskas—Albany, N. Y.
F. Vaivada — Montreal, Canada
A. J. Walsh — Firthcliff, N. Y.
J. Akelevich — Harrison, N. J.
F. Dubauskas, Montreal, Canada
A. Beržinskis, New Haven, Conn.
V. Zinkevičia — Montello, Mass.
S. Valičkus—New Haven, Conn.
J. Dumbliauskas — New Britain, Conn.
J. Wilkalis — Manchester, Conn.
J. Kasačiunas — East Hartford, Conn.
K. Blažaitis — Montreal Quebec, Canada
J. Babrauskas, Worcester, Mass.
E. Grisky — Worcester, Mass.
S. Pikturna — Hartford, Conn.
S. T. Breezer — Lakewood, Ohio
V. Ašmenskas — Southbridge, Mass.
M. Malosky — Hastings, Pa.
M. Chaplenas — Binghamton, N. Y.
V. Rasulis — Haverhill, Mass.
F. Butler — Duquesne, Penn.
L. Simonelis, Montreal Quebec, Canada
F. Strazdas — Hartford, Conn.
L. Tverkus — E. St. Louis, Ill.
A. Vainauskas — Amsterdam, New York
J. Gurevičius — N. Providence, Rhode Island
A. Lukauskas — Easton, Pa.
J. Masaitis — Baltimore, Md.
J. Slifka — Dolgeville, N. Y.
Atty, J. Shallna — So. Boston, Mass.
J. Raiselis — Roebling, N. J.
J. Sidabras — New York, N. Y.
R. Kondrot — Lewiston, Maine
L. Končis, No. Abington, Mass.
P. Vieraitis, Jersey City, N. J.
M. Ragas, Orient Pt., L. I. N. Y.
B. Raiselis — Bridgeport, Conn.
A. Žilinskas, Hoosick Falls, N. Y.
J. Grazis — Athol, Mass.
A. Belavich — Kearney, N. J.
M. Vasiliauskas — New Haven, Conn.
J. Ambros — Worcester, Mass.
S. Urbon, No. Brookfield, Mass.
A. Venckus — Elizabeth, N. J.
M. McNesky, Summerdale, Ala.
F. Tauter — Gardner, Mass.
A. Grigaliunas, Worcester, Mass.

Kiti skaitytojų darbuotojų vardai paminėjimui tilps kas numeris iš eilės, iki išsibaigs tas surašas. Prašome sugrąžint kvitas ir pinigus už parduotas knygeles "money-orderiais" ar čekiais prieš pikniką, kurs įvyks rugsėjo 1-mą dieną. Valio! musų skaitytojams. Lai gyvuoja Amerikos Lietuvis.

Philadelphia, Pa.

JAU STATO PAMINKLĄ

Atminčiai a.a. Klebono kun. Juozo J. Kaulakio sujusta statyti paminklą prie kapo, kuris yra šalia bažnyčios ir seserų namo. Kun. Juozas Kaulakis mirė rugpiučio 15-tą, 1933 metais, tai kaipo sukaktį mirimo pasirupino parapijonai vadovaujami klebono Ignaco Valančiuno. Kaip matome, paminklas jau auga, pamatas jau išpiltas ir jau pirmas akmuo padėtas, ant kurio bus Panelės Švenčiausios stovyla. Statula bus marmurinė ir graži figura. Buvo stengtasi, kad butų viskas gatava ligi Federacijos seimo, bet nesuspėta.

Kiek teko girdėti, pradėjo rupintis ir kitos parapijos, kaip tai, Šv. Andriejaus parapijos parapijonai su priešaki klebonu J. Čepukaičiu, ir Šv. Jurgio parapija su klebonu Zimbliu. Per parapijos ir Katalikiško Saryšio susirinkimą buvo pakeltas klausimas su tokiu įnešimu: "A.a. klebonas J. J. Kaulakis musų apielinkėj daug buvo žinomas kaipo seniausis klebonas, vėlionis, dar gyvas budamas daug gelbėjo jauniesiems kunigams išeiti ir baigti mokslus. Tai buvo visų jaunųjų kunigų tėvas, ir tokiu budu, visi, kurie buvo kokiu nebut budu gelbėjami turėtų atjausti, susirupinti ir ant jo kapo pastatyti gražų paminklą.

Bet tas tik ir paliko įnešimu. Visas finansinis rinkimas del paminklo krito ant parapijonų kišenių, kuris atsieis, kiek girdėjau, apie $700. "Balandėlis"

Hartford, Conn.

VIEŠAS LAIŠKAS

Gerbiamieji:

Tariame širdingai ačiu už "A. L." prielankumą ir už patalpinimą Jusų laikrašty apie Moterų Sąjungos 17-tą seimą, kurs įvyko rugpiučio 5, 6 ir 7 dienomis, Hartford, Conn.

Reiškiame padėką taipgi kunigui Ražaičiui ir ir kun. Vaškeliui už jo gražų pamokslą ir ponam Čižauskam už jų gražias daineles ir prielankumą imant dalyvumą vakarų programose. Dėkojame ponams Sintautams ir ponui Burduliui už surengimą pasekmingo koncerto; panelei Katkauskaitei už jos gražias daineles; poniai Barz, panelei Kauneckaitei ir kitom, kurių vardus nesužinojau.

Ačiu ponam Giedraičiam ir Kižams už jų aukas ir visiem kitiem, kurie kokiu nors budu prisidėjo su kokiu nors darbu prie musų rengiamo 17-tojo seimo.

17-jo Seimo Rengimo K-ja,
V. P.

Philadelphia, Pa.

VYRAS PARDAVIMUI

Rugpiučio 15-tą dieną šių metų, anglų spauda "Inquirer" paskelbė, viešai ir net paveikslą įdėjo "kad moteris nori vyrą parduoti". Pasiskelbėjusieji: Mr. ir Mrs. Fred Gordes, iš Brooklyn N. Y. Ponia Gordes, kaip sako, "išgyveno 17 metų labai gražiai, buvo geras vyras, kuris su bile kokia moteria nesutiktų gyventi. Sako, pilnas visokių juokų, kaip juokus darydavo, tai buvę, — "tutti-frutti ice cream in New York". Ji norint parduot delto, kad norinti važiuoti į savo kraštą Airiją, o trukstant pinigų už vyrą reikalauna $1500. Ir kaip tik pirkėjas atsirasiąs, tai tuoj važiuos į Meksiką, paims divorsą.

Ar tik čia nebus pirmenybė tokio "bargain sale"! Vyručiai, apsisaugokite, jau pradžia padaryta, tai gali ir kitos pasekti?

Mat reikia but ištikimu moteriai, o jei ne, tai nė nejusim kaip busime pardavimui padėti.

"Balandėlis"

Sesės Juostos

Kvepia laimė štai pritvinkus —
Varpai gaudžia.
O jaunoji ukininkė
Juostas audžia.
Šypsos gėlės jos daržely
Anksti rytą
Bus ir juostos jų lyg valiai
Prikaišyta.
Pirmoj juostoj žalio rašto
Gražus lapai
Antros skruoste palei kraštus
Tulpės snapai.
O šioj trečioj tai plaštakės
Gyvos skrenda.
Vis gabumai žydraakės
Naujo randa.
O kai audė ji dar vienoj
Baltas rožes
Susirinko juostos sienoj
Visas grožis.
Penktą, šeštą kai pradėjo
Savo daliai
Atsidžiaugti negalėjo
Iki valiai.
Visos gražios, kožna brangi —
Pirmos ėjo.
Tartum raštus iš padangių
Dievas sėjo.
Pirmą juostą ji padėjo
Sau į skrynią,
Kad pasenus prisiminti
Tą gadynę.
Antra papuošė galvelę,
Sau aplinkui,
Trečią davė mus ratelio
Pirmininkui.
O ketvirtą tą gražiausią
Rožiamintį,
Bus mus mylimam vadovui
Prisiminti.

Vand. Junevičius

LIETUVIAI!
SKAITYKIT IR PLATINKIT AMERIKOS LIETUVĮ

Pažink Savo Krašto Grožį — Atsilankyk

LIETUVĄ

ŠVEDŲ AMERIKOS LINIJA

NEW YORK — KLAIPĖDA
Per Gothenburgą, Švediją
Laivakorčių kainos Trečiąja klase
Ten ..... $ 97.50
Ten ir atgal $167.00
J. A. V. mokesčiai atskirai
Laivų išplaukimai iš New Yorko:
GRIPSHOLM ..... Rugsėjo 5
KUNGSHOLM .... Rugsėjo 11
DROTTNINGHOLM . Rugs. 24
GRIPSHOLM ... Spalio 3

Tarp Švedijos ir Klaipėdos plaukioja 1934 m. statytas moderniškas laivas "MARIEHOLM". Platesnes informacijas teikia ir parduoda laivakortes visi musų autorizuoti agentai, taipgi visi musų skyriai.

SWEDISH AMERICAN LINE
21 State St., New York, N. Y.
10 State St., Boston, Mass.

Parinktini Veikalai Lietuviškam Teatrui

1)—ATGAILA—
Trijų aktų tragedija. Parašė Jonas Steponaitis. Lošime dalyvauja 6 vyrai ir 3 moterys. Pusl. 36. Kaina 25c.

2)—Atsiliepė Širdelė—
Vieno veiksmo dramatiškas vaizdelis. Lošia 4 vyrai ir 2 moterys, ir

Grybų Mišinys—
Vaikų teatrui. Lošia maži berniukai ir mergaitės. Abu veikalukai vienoj knygelėj. Pusl. 32. Kaina 25c.

3)—Bijunėlis—Komedija—
ir drama 4-se veiksmuose 6-se atidengimuose su dainomis. Parašė žymus dramaturgas V. Nagurnoskis. Lošime dalyvauja 15 ypatų. Kaina 50 centų.

4)—DĖDĖ APSIRIKO—
Vieno veiksmo komedija. Parašė Juozas Naruševičius. Lošime dalyvauja 4 vyrai ir 3 moterys. Pusl. 27. Kaina 20c.

5)—DOROS SARGAS—
3-jų aktų drama, veikalas iš baudžiavos laikų. Lošime dalyvauja 6 vyrai ir 4 moterys. Pusl. 90. Kaina 50c.

6)—Jonas Burbulas—
Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 3 moterys ir vyras. Pusl. 31. Kaina 25c.

7)—Pirmą ir Paskutinį Kartą—
Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 2 vyrai ir viena moteris. Pusl. 26. Kaina 20c.

8)—Po Apgarsinimui—
Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 4 vyrai ir 3 moterys. Pusl. 28. Kaina 30c.

9)—Sušaldyta Dėdienė—
Vieno akto farsas — komedija. Ši komedija pilna juokų ir gyvumo. Lošime dalyvauja 6 ypatos. Kaina 30c.

10)—VAIKU TEATRUI—
Keturios Metų Dalys, Raudona Kepuraitė ir Pasakų Karalaitė. Abu veikalukai vienoj knygelėj. 15 pusl. Kaina 15c.

11)—Kalėdų Eglaitė—
Fantastinis vieno veiksmo vaizdelis. Lošime dalyvauja 6 ypatos—berniukai ir mergaitės. 19 pusl. Kaina 10c.

12)—Vaikai ir Burtininkė—
Dviejų veiksmo komedeja. Lošime dalyvauja 8 ypatos—vaikai ir mergaitės. 18 pusl. Kaina 10c.

13)—Kalėdų Išvakarėse—
Vieno veiksmo scenos vaizdelis. Lošime dalyvalja 6 ypatos—2 vyrai ir 4 moterys. Pusl. 22 Kaina 10c.

14)—Iš Didelio Rašto Išėjo iš Krašto—
Vieno veiksmo vodevilius. Lošime dalyvauja 5 ypatos—3 vyrai ir 2 moterys. Pusl. 16. Kaina 15c.

15)—Vaikai ir Burtininke—
Dviejų veiksmų komedijėlė. Lošime dalyvauja 8 ypatos, 5 mergaitės ir 3 vaikai. 18 pusl. Kaina 10c.

16)—Tiktai Kaime Musų Laimė —
Vieno veiksmo vaizdelis. Lošime dalyvauja 6 ypatos ir burelis mažų vaikučių. 19 pusl. Kaina 10c.

17)—Išmintingasis Senelis ir Geroji Onutė —
Pasaka — Komedija. Lošime dalyvauja 4 asmenys, du vyrai ir dvi moterys. 22 pusl. Kaina 10c.

Iš čia sužymėtų veikalų-veikalukų, yra jie visi parinktinai pritaikyti Lietuviško teatro scenai. Jų pažymėtos Kainos sudaro $3.65, bet imant visus ant sykio, pasiųsim už $2. Adresuokite šitaip:

Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.

Prof. F. Kemėšis

UŽSIENIO LIETUVIŲ ŠVIETIMO REIKALAI

Paskaita I-jam Pasaulio Lietuvių Kongresui, įvykusiam 1935 m. rugpiučio mėn. 11 — 17 d.d. Kaune, Valstybės Teatre

I. Musų problema.
II. Kaip yra.
III. Kaip turėtų buti.

I.

Kad musų bočiai viduramžiuose neįvertino pakankamai savo tautiškųjų brangenybių ir savo juros, buvo ta paseka, kad, kai atgijusi tauta po Didžiojo Karo atgavo savo nepriklausomybę ir prisijungė Klaipėdos kraštą, Lietuvos respublikos ribose buvo tik 45% visos lietuvių tautos. Kiti lietuviai buvo išsiblaškę po visą pasaulį.*)

Aišku, kad Lietuva negali savo išeivių atsižadėti. Jeigu didžiulės ir galingos tautos neatsižada savo vientaučių, gyvenančių kituose kraštuose, juo labiau negali to daryti musų tauta, kuriai istorijos bėgis tiek buvo nepalankus, jog ištisas musų gentis ištirpdė svetimųjų juroj. Patys atgiję turime saugoti gyvybę ir svetur gyvenančių musų brolių.

Kitų tautų teisėtas aspiracijas pagerbdami, tačiau savo tautos skriausti nebeleisdami, mes savo nusistatymus kai dėl musų išeivių likimo šiaip galėtume formuluoti:

1) Visa musų tauta — viso pasaulio lietuviai — tai vienas gyvas organizmas, kurio nariai tampriai dvasios ryšiais tarp savęs surišti.

2) Tautos branduolys — nepriklausomoji Lietuva bendromis visų lietuvių pastangomis ugdomas ir stiprinamas. Viso pasaulio lietuviams turi gyvai rupėti, kad Lietuva — visų musų tautinės gyvybės šaltinis neišsektų, bet, priešingai, kad nuolat gausėtų.

3) Musų išeivių grupės eina į kitus kraštus ne užkariavimo tikslais, o tam, kad tuos kraštus pasirinkti naująja savo tėvyne, su kurios gyvenimu, siekimais ir idealais jie turės sutapti.

4) Tačiau į tų kraštų gyvenimo rumus lietuviai įeina ne su tuščiomis rankomis, o su savo dvasiniais turtais: kalba, budu, papročiais ir tradicijomis. Kad tie jų turtai neišnyktų, išeiviai nuolat palaiko artimus ryšius su savo senąja tėvyne.

5) Tarpe visų tautos dalių eina nuolatinis dvasinis bendravimas, kulturos apitaka: tėvynės lietuviai paskleidžia savo dvasinius laimėjimus, savo kurybos vaisius tarp savo išeivių; iš antros pusės išeiviai, sutapę su savo gyvenamųjų kraštų kulturomis, tų kulturų laimėjimus ir progresą komunikuoja tėvynės lietuviams.

Tas vedamąsias mintis galėtume dėti musų sumanymų ir žygių pagrindan užsienio lietuvių švietimo reikaluose.

Musų išeiviai eina daugiausia į gana augštos kulturos kraštus, kur švietimo darbas tinkamai pastatytas. Jei ne jie, tai jų vaikai turės gerų progų apšvietą ir mokslą iš gausių šaltinių semti. Musų tautos uždavinys turi buti, kad musų išeivių jaunosios kartos, sutapdamos su naujų kraštų kulturomis, nenutoltų nuo savo tėvų žemės kulturinių idealų, kurybos ir laimėjimų.

Daug yra priemonių žmones šviesti ir auklėti: šeima, mokykla, bažnyčia, spauda, organizacijos, įvairios mokslo ir meno įstaigos ir t.p. Lengva tačiau suprasti, jog mokykla yra svarbiausioji ir galingiausioji priemonė žmones šviesti bei auklėti. Čia šviesa gaunama tinkamiausiu amžiaus laikotarpiu — gražioje jaunystėje, kada vos atbudęs žmogaus protas veržiasi į žinijos sritį, kada atmintis ir kitos dvasinės jėgos dar nė kiek neįvargintos; čia ir charakteriui ugdyti yra daug galimybių ir progų.

II.

Mokyklų atžvilgiu matome didžiausią skirtumą tarp Lietuvos ir kitų musų brolių gyvenamų kraštų. Sava valstybė duoda maksimumą galimybių išauklėti jaunąsias lietuvių kartas tautai pageidaujamoj dvasioj; tuo tarpu kada išeivių kraštai tų galimybių palyginamai nedaug teduoda. Jeigu augštos kulturos kraštuose normaliai imant apie 20% visų gyventojų yra laikomi mokyklinio amžiaus, tai iš puspenkto milijono pasaulio lietuvių 900.000 turėtų auklėtis savose mokyklose. Iš jų laisvos Lietuvos mokyklose turėtų buti 500.000 (skaitant čia ir Lietuvos mažumas), okupuotoje Rytų Lietuvoje savas mokyklas turėtų lankyti 200.000 vaikų, J. A. Valstijose — 150.000, Rytprusiuose — 20.000, Sovietų Rusijoje — 8.000, Brazilijoje — 7.000, Argentinoje — 6.400, Latvijoje — 6.000, Uragvajuj — 2.000, Anglijoj — 1.480, Kanadoje — 3.000, Lenkijoje — 400, Pietų Afrikoje — 80, Šanchajuj — 80, Harbine — 50, Australijoj — 40, Prancuzijoj — 40, Suomijoj — 20, Estijoj — 20, įvairiuose kituose kraštuose 80.

Tačiau prie to pilnojo ir idealaus skaičiaus labiausiai prisiartina tik Lietuvos mokyklos. Oficialiais 1933—34 mokslo metų daviniais Lietuvos mokyklas lankė 301.398 jaunuoliai, arba 60% viso mokyklinio amžiaus vaikų (nuo 7 iki 15 metų). Kai susilauksime šešių skyrių pradžios mokyklos — tasai % dar žymiai pakils; atrodo, jog Lietuvos valstybei nesudarys perdidelių sunkumų ir praeis nedaug laiko, kad visas mokyklinio amžiaus (7—15 m.) jaunimas lankytų mokyklas. Priverstiną pradžios mokslą Lietuvoje įvedus, faktiškai jau ir dabar veik visi Lietuvos vaikai lanko pradžios mokykas. Jei mokyklinį amžių skaityti nuo 8 iki 12 m. tada mokyklas lankančių skaičius siektų bent 95%. Musų mokyklų reforma, reikia manyti, eis ta pačia kryptimi, kaip ir kituose kraštuose, t.y. mokyklinio amžiaus ilginimo kryptimi.

Visai kitą vaizdą matome okupuotoje Lietuvoje, Rytprusiuose ir išeivių kraštuose. Daugumoje tų kraštų lietuvių kalba ir Lietuvos istorija gali buti dėstoma tik viršnorminėse valandose. Šiaip visi mokslai dėstomi to krašto kalba. Tik kai kurie naujieji kraštai (pav. Latvija, Lenkija) ir mažai apgyventieji kraštai (k. a. Brazilija, Argentina) leidžia dėstyti mokslo dalykus ateivių gimtąja kalba. Mokyklų įsteigimas ir išlaikymas yra surištas su labai didelėmis sunkenybėmis, nes musų išeiviai, turėdami mokėti mokesčius bendra tvarka krašto mokykloms išlaikyti, panorėję įsitaisyti dar savas mokyklas, turi dėti didelius kaštus toms mokykloms įrengti ir išlaikyti. Be to, žymi išeivių dalis yra paplitę kituose kraštuose mažomis grupėmis arba net atskiromis šeimomis; jiems beveik visai butų neįmanoma savas mokyklas kurti. Todėl % mokyklinio amžiaus vaikų, lankančių savas lietuviškas mokyklas, yra labai mažas. T. a. okupuotoje Rytų Lietuvoje lietuviškų mokyklų net ir su valdiškomis, kur lietuvių kalba yra dėstoma, bus dabar ne daugiau, kaip 100 (nors dar tik prieš keletą metų vien privatinių lietuviškų mokyklų buvo apie 200). Tas mokyklas dabar lanko, skaitant vidutiniškai kiekvienai po 50 mokinių, nedaugiau kaip 5.000 jaunuolių, arba 2½% visų okupuotosios Lietuvos mokyklinio amžiaus vaikų.

Iš išeivių kraštų geriausiai palyginti tuo reikalu stovi Latvija, nors jos ribose yra gana žymi lietuvių autochtonų (čiabuvių) dalis. Latvijos lietuviai turi 18 mokyklų, kurias lanko 980 vaikų, arba 16% visų mokyklinio amžiaus vaikų.

Jau antrą vietą, žiurint nuošimtinį santykį, užima Jungtinės Amerikos Valstijos. Nors mokyklų ir lankančių jas vaikų skaičiumi joms ir priderėtų pirmoji visų išeivių kraštų tarpe vieta. Iš 150.000 mokyklinio amžiaus lietuvių vaikų savas mokyklas tenai lanko apie 10.000 vaikų, arba 7%. Mokyklų iš viso jie turi 49-ias, jų tarpe pradžios mokyklų (grammar schools) 44. Mokyklos didelės ir gana skaitlingai lankomos. Vienai mokyklai tenka vidutiniškai 220 vaikų.

Neblogiausiai dar tuo reikalu stovi Sovietų Rusijos lietuviai, nors jų mokyklos yra labiau bolševistinio auklėjimo ir agitacijos įstaigos. Jie ten turi 12 mokyklų, kurias lanko, skaitant tik po 30 mokinių kiekvienai mokylai, apie 360 vaikų, arba apie 4½% visų mokyklinio amžiaus vaikų.

Tame pat lygyje yra irBrazilijos lietuviai su savo keturiomis mokyklomis. Iš 7.000 mokyklinio amžiaus vaikų ten mokyklas lanko 308 vaikai arba 4,3%.

Kiek žemiaus stovi Argentina ir Uragvajus, kur tik 3% visų mokyklinio amžiaus musų vaikų lanko savas mokyklas. Argentinos lietuviai turi 3 mokyklas su apie 200 vaikų, Uragvajus 1 mokyklą su 65 vaikais.

Kitų kraštų lietuviai savų mokyklų neturi. Nėra jų nei Rytprusiuose, nei Anglijoj, nei Kanadoj, nei Lenkijoj, nei Pietų Afrikoj, nei Šanchajuj, nei Harbine, nei Australijoje, nei Prancuzijoj, nei Suomijoj, nei Estijoj. Vienur, kaip Estijoj, Suomijoj, Prancuzijoj, gal ir Lenkijoj lietuvių yra tik nedideli bureliai, ir tie išsimėtę. Ten ir savų mokyklų turėti greičiausia nebus jokių galimybių. Kitur dėl žiauraus moralinio ir fizinio teroro, k. a. Rytprusiuose, dar ilgoką laiką tur but nebus galimybės savas mokyklas kurti. Tačiau kulturingų kraštų: Anglijos, Škotijos, Kanados lietuviai, apsigyvenę šiek tiek didesnėmis grupėmis, galėtų savas mokyklas steigti. Taip pat gal ir Azijos, Afrikos bei Australijos lietuviai savas mokyklėles ar bent kursus galėtų turėti. Didieji ir skaitlingieji musų naujokynai žiemių Amerikoje savų mokyklų atžvilgiu dar tik darbo pradžioje tebėra. Tenai tik trečdalis lietuviškų parapijų teturi savas mokyklas. (Išimtį sudaro Chicago, kur visos 11 lietuvių parapijų turi savo mokyklas). Pagaliau ir ten, kur mokyklos yra, gana daugelis lietuvių vaikų dėl šiokių ar kitokių priežasčių jų nelanko.

Visoje musų išeivijoje, okupuotoje Rytų Lietuvoje ir Rytprusiuose yra apie 400.000 mokyklinio amžiaus vaikų. Iš jų tik apie 17.000 vaikų gauna mokyklose šiek tiek lietuviško mokslo, arba tik 4%, o 96% negauna mokyklose jokio lietuviško mokslo. Lietuviškų mokyklų už Lietuvos ribų nėra nė poros šimtų, gi turėtų buti, skaitant po 100 vaikų vienai mokyklai, apie 4.000.

Taigi, nors apskritai imant, savų lietuviškų mokyklų reikalu musų išeivijoje jau ir yra šis tas padaryta, tačiau be palyginimo daugiau dar lieka padaryti. Vienas dalykas tėra aiškus, kad, butent, **musų išeiviai patys vieni savo jėgomis savų mokyklų klausimo jokiu budu nepajėgs išrišti ir kad tuo reikalu turės jiems padėti visa Lietuvos visuomenė.**

Tenka čia dar paminėti, jog kai kuriuose kraštuose, k. a. J. A. V-jose yra galimybės įvesti lietuvių kalbos dėstymą, — nors ir viršnorminėmis valandomis, — ir į valdiškas pradžios mokyklas. Tėvai turi parupinti tiktai mokytojus ir vadovėlius. Taip pat ir auktesniųjų mokyklų (high schools) ir kolegijų tam tikras mokinių kiekis gali turėti lietuvių kalba pamokas, už kurių lankymą mokiniams duodami ir kreditai. Ir šiomis galimybėmis musų išeiviai, kaip girdėti, žada pasinaudoti.

Savos kalbos ir savos tautos istorijos pažinimas eina dar ir kitais keliais. Ir ten, kur savų nėra, ypač prie savo parapijų ar kitokių organizacijų musų išeiviai steigia lituanistikos kursus. Prasilavina šiek tiek lietuvių kalboj ir besiruošdami prie Šv. Sakramentų. Įvairiuose kursuose gal dar kita tiek išeivijos vaikų įgauna bent šiek tiek lietuviško mokslo. Pridėję ir tuos, lankančius kokius nors kursus, randame, kad tik 8 iš šimto išeivijos vaikų prieina šiek tiek arčiau prie lietuvių kalbos ir dvasios pažinimo, gi 92% auga musų tautai visai svetimi.

*) Savo skaičiavimų pagrindan mes imame tuos lietuvius, kurie jau pamiršo savo kalbą, bet dar išlaikė lietuviškąjį tipą ir papročius. Su tais pasaulyje lietuvių priskaitome per puspenkto milijono. Jie skirstosi taip Nepriklausomoje Lietuvoje 80,6% visų jos. gyventojų, t. y. iš 2½ milijono maždaug 2 milijonu; Okupuotoje Rytų Lietuvoje apie 1 milijoną; J. A. Valstijose apie 750.000; Rytprusiuose apie 100.000; SSSR apie 40.000; Brazilijoj — 35.000; Argentinoje — 32.000; Latvijoje — 30.000. Uragvajuje — 10.000; Anglijoje — 7.400; Kanadoje — 15.000; Lenkijoje — 2.000; Pietų Afrikoj — 400; Šanchajuj — 400; Harbine — 300; Australijoje — 200; Prancuzijoje — 200; Suomijoj — 100; Estijoj — 100; be to išsiblaškiusių po kitus kraštus — apie 400. Iš viso 4.521.500. Išskyrus pačią Lietuvą, visų kraštų lietuvių skaičius nėra visiškai tikras, o tik numanomas. Žinios imtos iš knygos "Pasaulio Lietuviai" red. P. Ruseckas.

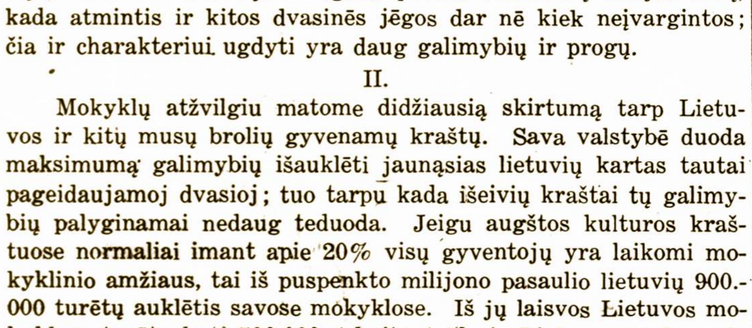

KARAS!

20-to Amžiaus Karas ant Žemės, Jurose ir Ore

Durtuvų grumtynės, nuodingi gazai, lėktuvų pašovimas, artilerijos griausmai, žmonių susprogdinimas ir kitos karo baisybės vaizdžiai aprašyta W. T. SCANLON'O parašytoje ir 1-ja premija Amerikoje apdovanotoje karo apysakoje

"DIEVE, PASIGAILĖK MUSŲ!"

(God, have mercy on us!)
400 pusl. Gražus, tvirti apdarai.
"Nedaugelis likusių knygų su gerais apdarais nupiginta ir parduodama po 1.00 (su persiuntimu)".
Pinigines perlaidas (money order) siųskit:

Amerikos Lietuvis
14 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

ATEIKITE PAMATYTI MUSŲ
Naują Rudeninių Batų Pasirinkimą
MYERS BATŲ KRAUTUVĖ
94 GREEN GATVĖS — WORCESTER, MASS.

Skuriniai, įvairios medžiagos, kombinacijos, patento odos ir sporto batai

Pavyzdžiai — Atskiros Poros — Gražinti Dirbtuvei
Paprastai $2.00 iki $4.00 Vertės

Dabar $1.45 ir $1.95

Specialiai:
Moterų "Goodyear Welt" ir "Arch Support" Batai .. $1.95
Vaikų Batai ..... už $1.29
"Best Wear" šliurės 79c

DARBO DIENOS ŠVENTEI SUTAUPINIMUI
IŠPARDAVIMAS
Richman Rakandų Krautuvėje
139 GREEN GATVĖS — WORCESTER, MASS.

"OUR LEADER" ALIEJAUS ĮTAISYMAS $6.75

Linoleumai — "Glenwood" Emaliuoti Pečiai
ABC Skalbimo Mašinos—Vieškambario ir Miegamojo Setai
Vienintėlė Lietuviška Rakandų Krautuvė Mieste

Šito fakto konstatavimas turi visiems mums atidaryti akis į vieną didžiausių musų tautos problemų, t.y. į musų išeivių tautinės gyvybės išlaikymą.

Ne ką geresnėje buklėje randasi ir kitos švietimo priemonės, k.a. platinimas laikraščių, knygų, organizacijų veikla, scenos menas, muzika, dainos. Juk visa tai arti rišasi su mokyklomis. Kai jaunosios kartos neįgauna mokyklose pagrindinio įrankio lietuvybei palaikyti, butent, savo kalbos mokslo, tai ir tautinė išeivijos mirtis gali buti numatyta visai nebe tolimoje ateityje. Kas skaitys lietuviškas knygas, kas prenumeruos ir skaitys lietuviškus laikraščius, kas eis į lietuvišką teatrą, jeigu niekas nebemokės ir nebesupras lietuviškai? Todėl ir matome, kad, pav., net ir žiemių Amerikoje lietuvių spauda skursta, knygas retai kas beleidžia, Lietuvos laikraščius ir knygas mažai kas beskaito. Savo dainos, tiesa, dar mėgiamos bet jas sudainavę jaunuoliai skubinasi iš salės, nes visa kita lietuviška programa jiems bus nebeįdomi, nes nebesuprantama.

Tautiniu atžvilgiu žemyn riedėjimą, prie tautinės mirties artėjimą gali sulaikyti tik nauja didžiulė jėga, bendromis visos tautos pastangomis sukurtoji.

(Daugiau bus)

SVARBU KIEKVIENAM ŽINOT

Šiomis dienomis Amerikos Lietuvio redakcija aplaikė visą pluoštą Paskaitų, pateiktų Viso Pasaulio Lietuvių Kongresui įvairiomis tėmomis, kuriose gvildena abelnųs viso pasaulio lietuvių reikalus. Tas paskaitas prisiuntė mums amerikiečiams gerai žinomas Lietuvos žurnalistas Talkos spaudos biuro vedėjas ir buvęs Musų Rytojaus redaktorium Antanas Bružas.

Kalbamų paskaitų tėma bus sekanti: (1) Pasaulio Lietuvių Sąjunga, rašo adv. Rapolas Skipitis. (2) Užsienio Lietuvių švietimo reikalai, rašo prof. F. Kemėšis. (3) Apie Lietuvos Meną, rašo Ing. Šlapelis. (4) Ekonominis Užsienio Lietuvių Bendradarbiavimas su Lietuva, rašo P. K. Žadeikis, Lietuvos pasiuntinis Vašingtono. (5) Kame Lietuviai galėtų dar kolonizuotis? rašo Prof. Dr. Kazys Pakštas. (6) Užsienio Lietuviai ir Lietuvos Asperacijos, rašo Ad. Raulinaitis. (7) Lietuvių Tautos paskirtis, rašo Prof. Z. Žemaitis.

Kaip matote iš čia paduotos paskaitų turinio sutraukos, bus neapsakomai svarbu kiekvienam musų skaitytojui visa tai sužinot kas buvo šiomis dienomis planuojama ir kalbama Viso Pasaulio Lietuvių Kongrese, kuris prasidėjo Kaune, rugp. 11-tą dieną. Tas paskaitas mes bandysim po vieną ištisai įdėt kas savaitę, taip, kad musų skaitytojai netik patys galės jomis pasinaudot, bet jas galės ir viešuose parengimuose skaityt, kad tokiu budu ir kitus lietuvius su jose išreikštomis mintimis supažindint.

Šiame Amerikos Lietuvio numery iš eilės tilpsta antra paskaita, po antgalviu Užsienio Lietuvių Švietimo Reikalai. Šitoji paskaita, del jo turinio ilgumo ir gausumo, yra padalyta į dvi dalis. Kas reiškia, kad likusioji dalis tilps dar sekančiame numery. Tėmykit.

Taigi, atsižvelgiant į tokį svarbų šių raštų turinį, kurie bus talpinami per veik ištisus šiuos metus, kviečiame visus savo skaitytojus dėt pastangų del gavimo mums naujų skaitytojų. Jei kiekvienas musų skaitytojų pasistegtų bent po vieną gaut Amerikos Lietuviui naują skaitytoją, tai jo medžiaginė buklė ant tiek pagerėtų, kad jo buitis butų užtikrinta ant ilgų metų.

"Amerikos Lietuvio" Spaustuvėje Atlieka Visokius Spaudos Darbus

AMERIKOS LIETUVIS

The American Lithuanian Weekly published every Saturday by Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly subscription: in U. S. $1.50 | In Foreign Countries 2.00
One half year ..... 1.00 | Single Copies ..... 5 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis, išeina šeštadieniais, leidžiamas G. A. Kybos, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: S. V. $1.50 | Užsieniuose—Lietuvoj 2.00
Pusei metų ..... 1.00 | Atskiras numeris ..... 5 centai

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879.

LIETUVOS ATSTOVO ATVYKIMAS

P. Žadeikis, naujai paskirtas Lietuvos Nepaprastas Pasiuntinys ir Įgaliotas Ministeris prie U.S.A. vyriausybės, 19 rugpiučio atvyko į Vašingtoną. Sekančią dieną p. Ministeris turėjo pasimatymą su Valstybės Departamento Sekretorium p. Hull, gi 21 d. rugpiučio Baltuose Namuose įteikė savo paskyrimo raštus ponui F. D. Rooseveltui, U. S. A. Prezidentui.

Kredencialus įteikdamas, p. Žadeikis pareiškė mintį apie nepaprastą Amerikos populiarumą Lietuvoje ir apie didelį susidomėjimą kilniomis Amerikos vyriausybės pastangomis įgyvendinti šioje šalyje socialio teisingumo pradus, bekovojant drauge ekonomines depresijos išdavas; atstovas taipgi perdavė Lietuvos Prezidento nuoširdžius gerovės linkėjimus kaip pačiam Prezidentui Rooseveltui asmeniškai taip ir visai garbingai Amerikos tautai.

Į Lietuvos Ministerio kalbą Prezidentas Rooseveltas, priimdamas paskyrimo raštus, teikėsi prabilti, pareikšdamas labai įvertinąs Lietuvos atstovo pastabas dėl Amerikos vyriausybės pastangų įgyvendinti rezoningus socialius ir ekonominius patvarkymus, kad nugalėti ekonomines ir moralines depresijos apsireiškimus; ponas Prezidentas taipgi pareiškė vilties, kad Lietuva, kurios daugelis sunų ir dukterų pasirinko šią šalį savo buveine, bus pastebėta pirmose depresijos kovotojų eilėse, nes ta kova reikalinga visuose frontuose, kad apsaugot kaip individualę piliečių gerovę taip ir tautų visame plačiame pasaulyje. Ponas Prezidentas velyje Lituvos atstovui laimingo gyvenimo ir vaisingos darbuotės Amerikos vyriausybei padedant. Galop Prezidentas Rooseveltas prašė perduoti Lietuvos Prezidentui padėką už atsiųstus linkėjimus ir velijo Lietuvai taikos ir gerovės.

1935 m. rugpiučio mėn. 22 d. **Lietuvos Pasiuntinybė**

Po šešių metų sunkaus depresijos laiko, sulaukę Darbo Dienos matome kaip Dėdė Samas atskleidžia savo išdirbystės dumtraukius — garo ir elektros paiegos varomas mašinas prie kurių grįžta į darbą milijonai darbininkų, kurių dauguma per ilgametę krizę prarado veik viską ką buvo sutaupę. Šiandien atsidaro nauja darbo era. Šiais metais paskirti $4,800,000,000 del šalies atsigriebimo iš depresijos pradės sukti mašinų ratus ir darbo žmonės pradės lengviau atsikvėpti, kadangi žinos, jog bado pavojus jiems ir jųjų šeimynoms jau negręsia. Ir jau gal nebegręs ir sekančiais metais ir gal ant visados, kadangi ši šalis eina prie nedarbo ir senatvės apdraudos, kuri užtikrins musų ir musų jaunosios gentkartės buitį. Nedarbo ir senatvės apdrauda reiškia didelę pažangą civilizacijos laimėjimuose. Tad švieskimes, o laimėsime viską.

KOVOKIM UŽ VILNIŲ

J. Steponaičio pasakyta kalba per radio

Gerbiamosios ir Gerbiamieji:

Įvairiausių vargų, ypač ekonominio vargo slegiama, musų visuomenė Vilniaus klausime lyg ir atbuko. Patirštėjus Lietuvos padangėj debesims iš jos vakarų kaimyno pusės, — Vokietijos, Vilniaus klausimas atidėtas antrojon vieton; išsiplėtojus amerikiečiuose tarpsavinėms, tarp srovinėms peštynėms, įėjo madon savo asmenėms tikslams parengimams, jubiliejams, koncertams, piknikams, pagerbimų vakarams, — Vilniaus dalykai veik visai pamiršti, arba nustum tas tas visas klausimas į pačią paskutinę vietą. Kai kur girdisi ir tokių sanprotavimų, kad Vilniaus klausime reikėtų jieškoti kompromisų su lenkais, nes iki šiol dirbtas darbas neparodęs jokių vaisių.

Pasirodęs juodesnis debesys nuo vakarų, iš Vokietijos pusės, mumis neturi baidyti nuo Vilniaus vadavimo darbo. Taip pat Vilniaus vadavimo kova neturi mažinti pasiryžimą apgint savo teises Klaipėdos krašto klausime. Nei vienas nei kitas neturi silpninti nei Vilniaus fronto, nei Klaipėdos apgynimo. Lietuvių tautos visa istorija rodo, kad lietuviai visuomet turėjo kovoti ne su vienu priešu, o visuomet su keliais priešais. Ir 1918 metais Lietuvai pasiskelbus nepriklausomai, tuoj prisiėjo susidurti su vokiečiais, su lenkais ir su rusais. Tuomet lietuviai buvo beveik visai beginkliai, bet kad buvo didelis pasiryžimas, pasiaukojimas, drasumas, pakantrumas, — tai tie visi trys dideli priešai tapo įveikti. Lenkai sustarę su vokiečiais nori Lietuvos pražuties. Kaip tik lietuviai susikoncentruoja Vilniaus klausime, tai tuoj vokiečiai ateina lenkams į pagelbą ir puola Klaipėdos krašte kokį triukšmą, sukilimą, subruzdimą, padaryti kad lenkams padėti susilpninti lietuvių frontą Vilniaus klausime.

Pirm kalbant, kad su lenkais daryti kokius nors kompromisus Vilniaus klausime, pažiurėkime, ar tas mums duos kokią naudą. Atsiminkime, kokį vaidmenį lenkai yra lig šiol padarę Klaipėdos reikaluose. 1921 ir 1922 metais lenkų pastangos nemaža buvo prisidėjusios prie to, kad atskirtoji nuo Vokietijos, aliantų valdomoji Klaipėda butų paskelbta laisva valstybe. Tik ačiu lietuvių susipratimui, tas planas negalėjo buti įgyvendintas. Toliau, kada Lietuva vedė derybas su aliantais del Klaipėdos statuto, lenkai darė, ką tik įmanė, kad Klaipėdos ryšys su Lietuva butų kuo mažiausis ir kad Klaipėdoje lenkams butų suteikta kuo didžiausios teisės. Lenkų pėdsakai ir šiandien Klaipėdos klausime mums daro didelių sunkumų. 1918 metais, kuomet dar vokiečiai tebebuvo okupavę Lietuvą ir Lenkiją, lietuviai su lenkas buvo susitarę išvien kovoti prieš vokiečius ir juos vyti lauk. Lietuviai sutarties laikėsi, o lenkai ant rytojaus slaptai padarė sutartį su vokiečiais, kad Vokietija turinti gauti Lietuvą, o Lenkija turėjo gauti Galiciją. Lietuviai, žinoma, greitai tai pajuto ir sutartį su lenkais panaikino. 1919 metais lietuviai su lenkais faktiškai kooperavo kovoti prieš bolševikus. Ir čia tuoj lenkų veidmainystė pasirodė: lenkai balandžio 19 dieną, 1919 metais užbėgo lietuviams už akių, užėmė Vilnių ir suko į šiaurę, kad užimti visą Lietuvą. Ir čia tik lietuvių greitas susivokimas ir griežtas pasipriešinimas lenkus sulaikė. Pagaliau ar lenkai negana parodė savo veidmainystę pagrobdami Lietuvos sostinę Vilnių 1920 metais, spalių 9 dieną? Juk jie tai padarė ant rytojaus po Kalvarijos ir Suvalkų sutarties pasirašymo!

Praeitis mums aiškiai rodo, kad lietuvių bile kuris susitarimas su lenkais Lietuvai davė blogų vaisių. Lenkai kiekvieną progą naudojo, kad Lietuvą pražudyt, kad Lietuvą užimt. Lenkija sustojo tik atsimušus į karžygišką lietuvių pasipriešinimą dabartinės administracinės linijos vietoje. Turint prieš akis tokią lenkų karakteristiką, ar protinga galvoti apie kokius nors kompromisus su lenkais? Ar protinga galvoti apie kokius nors su lenkais susitarimus? Ar protinga nors kiek pasitikėti lenkų sutartims?

Broliai, sesutės! Vilniaus vadavimo klausimą nedėkim į paskutinę vietą! Pastatykim tą klausimą pačioje pirmoje vietoje! Atsiminkime, kad ta kova eina ne vien del Vilniaus miesto, ne del vienos kitos apskrities, o del visos lietuvių tautos ateities! Del nepriklausomybės! Toji kova tai ne vienos dienos, ne vienų metų dalykas; jinai prasidėjo nuo unijos laikų, jos etapai — tai lenkų pastangos sulenkinti musų tautą. Lenkai šimtmečius ėjo ir dar platesnėje ir gilesnėje plotmėje. Vilniaus pagrobimas, tai tik vienas Lenkijos etapų. Toji kova pasibaigs tik tuomet, kai visas lietuvių tautos kunas pilnai atgys. Toje kovoje pralaimėti reiškia lietuvių tautai žuti. Tačiau tautos žuvimo baimės šiandien mes nei kiek neturime, nes turime atsparumo. Užtai mes tokioje padėtyje, kokia šiandien yra neturime apsiprasti, neturime susigyventi ir jieškoti ramybės. Pasilsėjęs, atsigaivinęs, sustiprėjęs lenkų slibinas bile kada gali pradėti laužtis per Lietuvos nepriklausomybės duris. Musų kova su lenkais visuomet turėjo ir turės dinamišką pobudį, joje apsnudimas, nuvargimas reiškia pralaimėjimą.

Taigi, mes privalome išmokti galvoti ir jausti Vilniaus vadavimo reikale ne kaipo individualistai, ne kaipo asmens, kurie rytoj pat gali mirti, bet kaipo nariai gyvos, neužmirštamos tautos. Mes privalome išmokti ir išmokyti visus savo tautiečius Vilniaus byloje jausti kaipo gyva tauta. Ne vienas iš kovotojų yra miręs, nesulaukęs Vilniaus grįžtant Lietuvai, ir ne vienas svajojęs apie nepriklausomą Lietuvą su sostine Vilnium dar užmerks akis, užmerks akis neišvydęs laisvo Vilniaus, bet musų tautai tas nieko nereiškia, nes musų tauta niekuomet akių neužmerks, tik mes privalome ją saugoti nuo ištautėjimo, nuo nusmukio. Taigi, auklėkimės Vilniaus dvasioje, tikroje kovotojų dvasioje, nes musų laukia milžiniškas, bet dėkingas darbas.

Užtaigi, pažiurėję į savo problemas su lenkais, mes suprasime, kad negalima tikėtis atkovoti per keletą metų tai, kas buvo prarasta per taip ilgus metus. Kovoje už Vilnių didžiausios reikšmės turi musų nusistatymo aiškumas ir vieningumas. Užtai gyvai judinkime Vilniaus klausimą, kad jis taip nenusistovėtų ir kad lenkai negalėtų jį sau legalizuoti. Musų pasiryžimas turi buti: mesti į šalį asmeniškumus, pasmerkti pasiskirstymus, eiti į kuo glaudžiausią vienybę, neduoti nei vienam savo tautos nariui ištautėti, žodžiu nei žingsnio neprarasti savo tautos pozicijos. Žadinkime dar miegančius savo tautiečius šiais žodžiais:

Kada gi lietuvi atbusi
ir eisi vaduoti sostinę?
Vergijoj mųs brolių, sesučių
nuo verksmo jau akys užtinę...

Ar spalių devintą gi minint
tau širdį, lietuvi, neskauda?
Ar nejauti įžeistą garbę
tėvynės?... Ar nejauti skriaudą?

Kada gi lietuvi sukrusi
Ir Vilnių iš priešų vaduosi
Kada gi tu ginklą pakelsi
ir laisvę sostinei gi duosi?

Kada plevesuos gi trispalvė
tautos vėliava iškilmingai
Virš Vilniaus? Kada gi įžengsi
lietuvi, į Vilnių garbingai?

J. Steponaitis

KĄ ABISINIJOS IMPERATORIAUS DVARIŠKIS LATVIS PASAKOJA APIE ABISINIJĄ

Dr. Purmalis, buvęs Abisinijos sosto įpėdinio draugas ir gydytojas, šiuo metu gyvena latvių miestelyje Rezeknėje. Jį ten susiieškojo Pedeja Bridi reporteris, kuriam buvęs Abisinijos imperatoriaus dvariškis papasakojo apie tą kraštą daug įdomaus. Lietuvos Aidas šį įdomumą išspausdino sekančiai:

Dr. Purmalis Abisinijoje išgyveno daugiau kaip trejus metus ir išvažinėjo ją skersai ir išilgai. Savo vestoje ligoninėje, Abisinijos provincijoje, yra priėmęs daugiau kaip 50.000 abisiniečių. Prieš išvykstant į tą ligoninę jo vyriausias pacientas buvo dabartinio Abisinijos imperatoriaus vyresnysis sunus, kuris paskutiniuoju laiku pateko tėvo nemalonėn ir net nustojo sosto įpėdinio teisių savo jaunesniojo brolio naudai.

Abisiniečiai, pasakoja dr. Purmalis, jau trečiame šimtmetyje po Kristaus priėmė krikščionių tikėjimą. Jį priėmė jie daug anksčiau, negu europiečiai. Krikščionių tikėjimas į Abisiniją pateko per Egiptą, į kur jis savo eile atėjo iš Jeruzalės.

Abisinija keturis kartus didesnė už Vokietiją. Tai aukštuma 2 — 4 klm. virš juros lygio. Ten yra kalnų, kurie savo viršunėmis pasiekia debesis, kur viešpatauja ledinis šaltis. Tarp kalnų gilųs šlaitai, kur tropiškai karštis ir amžinieji miškai. Keliautoją čia kalnuose sutinka toki sunkumai, kurių visai negalima nė aprašyti. Dėl šito Abisinija ir yra vienintelė valstybė, kurios niekas neįstengė nugalėti. Abisiniečiams padeda gamta, klimatas, tropiškos ligos. Abisinijos valstybės santvarkos pagrindė yra feodalizmas. Žemė priklauso imperatoriui, jo sunums ir turtingiems provincijų valdovams. Kiekvienas tų valdovų imperatoriui už žemę turi mokėti nuomą. Jei, pav., imperatorius išnuomoja tokiam karaliukui žemę su 1 mil. gyventojų, tai šis ją dar padalina ir savo eile išnuomoja. Žemiausias šioje sistemoje yra ukininkas gyvulininkas, kuris, suprantama, išnaudojamas iki paskutiniųjų ir kokiu vargšu gema, tokiu pat ir miršta. Jei ukininkas galų gale neišlaiko pono reikalavimų, jis palieka savo budą ir bėga. Kartais taip pabėga ištisi sodžiai. Abisinijos gyventojus sudaro trys didžiausios klasės: abisinai — semitai (amharos giminė), kalba amharik kalba ir gimininga arabams; galos giminė — tarnai, kurie atėjo į Abisiniją 15 — 16 šimtmetyje ir pasidavė abisiniečių-amharos giminei; galop negrai — šankalų giminė, iš kurios abisiniečiai ima sau vergus.

Visas abisiniečių susisiekimas su Europa vyksta per vienintelį Abisinijos išėjimą į jurą — prancuzams priklausantį Džibuti uostą, iš kur į Abisinijos sostinę eina geležinkelis. Uostas negilus ir didesni laivai į jį įeiti negali. Prancuzai turi visišką teisę kontroliuoti visus siuntinius į Abisiniją, ir iš to seka, kaip daug jie gali nulemti dabartiniame Abisinijos Italijos konflikte. Žiemą, sausio mėn. Džibuti 45 laipsniai karščio. Vidudienį visas miestas daro kapų įspudį. Viskas uždaryta. Prekyba ir kitos operacijos vyksta rytais ir vakarais.

Iš Džibuti į Adis-Abebą traukiniai turi tris klases. Pirmąja važiuoja europiečiai; ji daug blogesnė už Europos antrą klasę. Antrąja važiuoja pusiau, "europiečiai", kaip abisiniečiai vadina graikus ir armėnus, nes jie abisiniečius kaipo prekybininkai visuomet apgaudinėja. Trečiąja važiuoja visi kiti. Ši klasė neturi net išviečių. Visi abisiniečiai, traukiniui sustojus, tuojau lipa iš vagonų ir čia pat atlieka savo naturalius reikalus. O kadangi

SVEIKATOS SKYRIUS

Šį skyrių tvarko ir prižiuri
AMERIKOS LIETUVIŲ DAKTARŲ DRAUGIJA
Rašo Dr. A. Graičiunas

KAS DARYT, KAD NESUSIRGUS REUMATIZMU

Dr. Biorkman'as siulo kai kuriuos pastebėjimus, kaip apsisaugoti, kad nesusirgus reumatizmu. Nereikia čia priminti, kiek žolos ir kančių suteikia žmogui susirgus reumatizmu. Reumatizmu suserga visokio amžiaus ir lyties. Reumatizmas apsireiškia raumenyse, kauluose, kojų ir rankų riešuose. Iš pradžių toji liga apsireiškia su mažu skaudėjimu. Po trupučiuką tas skaudėjimas didėja ir didėja ir, galutinai, suardo žmogaus sveikatą. Tik dar taip, rodos, neseniai žmogus jautėsi tvirtas, sveikas, o, žiurėk, už poros metų tapo invalidas.

Dr. Biorkman'as tiki, kad žmoguje pradeda apsireikšti reumatizmo liga, kada jo kune sumažėja šiluma (temperatura arba medikališkai išreiškiamu žodžiu: "Hypothermia"), tada to žmogaus judėjimo organai pradeda gadintis ir su laiku jie visai pakrinka. Iš to įvyksta baisiausios sekmės — reumatizmo ligos. Reumatizmas ir tos ligos pasekme, dažniausiai atsiranda pas žmones, kurie buna įstatyti ant šalčio, vėjo, drėgno arba šlapio oro; net žmonės gyvenanti tropikalė ir subtropikalinėj juostoj nėra apsaugoti nuo susirgimo reumatizmo liga.

Taigi, oro temperaturos permaina, jei dar prie to prisideda vėjai ir drėgnumas, ar šlapumas, ir lietus, aiškėja, delko taip dažnai toji liga apsireiškia.

Dr. Biorkman'as tiki į braukymą (massage), kad išvengus sukrekimo judėjimo organų, po staigios permainos oro, vėjų ir drėgnumo. Braukymas kuno dalių tikrai prašalina pavojų susirgti reumatizmu.

Aukštesnė, turtingesnė žmonių klasė, kaip Europoj, taip Amerikoj, nesuserga reumatizmu, nes jų daugiau prisilaiko asmens hygienos ir beveik kasdien buna išbraukomi (masažas padaromas). Ši pastaba neprivalo but paneigta, akivaizdoje tokios baisios sekmės nuo reumatizmo ligos. Garinė pirtis ir švediška braukymo kuno metoda prašalina reumatizmą. Darbininkų klasė, kuri retkarčiais vartoja garinę pirtį, o beveik niekad švediškos braukymo metodos, beveik išimtinai dažniau suserga reumatizmu.

Taipgi yra žinomas faktas, kad apkrėsti tonsilai, dantys, sukrikę viduriai, tulžies puslės ir panašiai gana dažnai esti tiesiogine priežastimi reumatizmo. Tik pašalinus čia suminėtus nenormalumus tegalima tikėtis buti liuosu nuo šios ligos ir taipgi iš jos pasigydyti.

---

europiečiai pripratę, traukiniui sustojus, pasižiurėti pro langą, tai vaizdo susilaukia ne iš maloniausių...

Nuo Džibuti iki Adis-Abebos reikia važiuoti 3 dienas. Čia yra imperatoriaus pilis, jo gvardija, didesnių valstybių misijos, bankai. Adis Abeboje — 100.000 gyventojų, jų tarpe 10.000 europiečių. Daugumas gyventojų gyvena tam tikrose budose, kurios turi 3 metrus ilgio ir 2 metrus pločio. Budos pintos iš žagarų ir apdengtos. Saulei nusileidus, mieste įsiviešpatauja tamsa. Imperatoriaus įsakymu niekas į gatves išeiti negali. Abisiniečiai naktį gali linksmintis tam tikruose linksmybės namuose, kurie durų vietoje turi tam tikras drobes su raudonu kryžiumi viduryje. Miesto pakraščiais naktį slankioja hienos ir šakalai, kurie eina sanitarinės policijos pareigas, surydami dieną išdvėsusius mulus ir kates. Suprantama, kur tik europietis, ten baras, kavinė ir kt. Adis - Abeboje galima gauti viską, ko tik nori, pradedant Vienos šniceliu, deršelėmis su kopustais, alumi, vynu ir baigiant šampanu. Provincijų valdovams imperatorius duoda leidimus ir naktimis vaikščioti po miestą. Jiems provincijų duoklės atgabenamos į Abis - Abebą, kur prašvilpiamos su linksmomis "damomis" iš Europos, kurių čia labai daug.

Ligoninė, kuri buvo pavesta dr. Purmalio priežiurai, buvo 11 dienų kelionėje nuo Adis - Abebos. Tai vienintelė ligoninė visoje šiaurės Aibisinijoj ir pavadinta "Ras Tafari ligoninė", t.y. imperatoriaus vardu. Prieš išvykstant iš Adis - Abebos, keli Abisinijos provincijų valdovai dr. Purmaliui suruošė iškilmingas išleistuves, kurios savo prabanga nieku nesiskyrė nuo europietiško imperatoriaus dvaro priėmimo. Visur blizgesys, kilimai, auksas, sidabras. Pietus sudarė net penkiolika patiekalų su tokiais užkandžiais, kaip juodoji ikra ir kt. Vietiniai valgiai daugiausia sudaromi iš visokių aštrių sousų, nuo kurių europietis pirmą kartą gali tiesiog uždusti. Abisiniečių valgis kaštuoja labai pigiai — apie 15 centų musų pinigais. Del to gyventojai pinigų neturi. Provincijų valdovai ir imperatorius duoklę ima natura — dramblių kaulais, odomis. Visa tai realizuoja Europoje, įsigydami amunicijos ir kt. reikmenų.

Kelionė dr. Purmaliui buvo susieita su didžiausiais sunkumais. Vienam kalnui mulu pereiti reikėjo dviejų dienų, bet nespėjo jo pereiti, kai vėl atsidurdavo prieš kitą 4.000 metrų aukščio kalną. Tokioje aukštumoje sunku alsuoti ir alsuoti reikia greit, nes ore nepakankamai deguonio. Oras šaltas. Niekas čia negyvena, tik arai ir kalnų ožkos. Mažiausias nedomingumas čia neša mirtį.

Viena tamsiausių Abisinijos gyvenimo pusių, tai jos ligos. Baltųjų gydytojų padėtis neparastai sunki, nes su jais konkuruoja burtininkai, kurie tautoje turi labai didelės įtakos. Per dr. Purmalio rankas praėjo apie 50.000 ligonių. Kad išlaikytų gydytojo prestižą, dr. Purmaliui net teko gerti burtininko "užnuodytą" gėrimą. Kokia yra sveikatos buklė Abisinijoje, galima spręsti iš šių jo žodžių. Dr. Purmalis sako, kad nėra sensacija, o apgailėtinas faktas, jog Abisinijoje iš visų čiabuvių 95 proc. serga sifiliu. Imperatoriaus dvaro sluoksniuose šią ligą naikino taip pat latvis prof. Dzirne, kuris 1926 — 27 m. vadovavo imperatoriaus privačiai klinikai. Del ko tiek daug sergančių šia liga? Del to, kad niekas nesigydo ir vienas kitą tuojau apkrečia. Vidaus ligos abisiniečiuose beveik nepastebimos. Pav., iš 50.000 pacientų dr. Purmalis nekonstatavo nė pas vieną aklosios žarnos ligos. Taip pat tik retkarčiais teko susidurti su vėžiu.

Sąryšyje su Italijos Abisinijos konfliktu dr. Purmalis Pedeja Bridi bendradarbiui papasakojo apie baisias mušio prie Adujos pasėkas. Tas mušis įvyko 1896 m. Abisinijos pusėje tuomet buvo 90.000 kareivių čiabuvių. Italijos pusėje tik 13.000 Nors italai rodė didelio didvyriškumo, bet, daugiausia del didelių karščių, septynis kartus didesnio priešo nugalėti nepavyko ir tas mušis virto italų tragedija. 7.600 italų karių krito kovoje. 2.500 buvo paimti nelaisvėn. Šiuos visus abisiniečiai žiauriausiu budu kastravo, kankino ir žudė. Tik retam pavyko pabėgti.

LIETUVA IR VAKARŲ EUROPA XIII A.

Tokia antrašte pereitais metais Švietimo Ministerijos Knygų Leidimo Komisija išleido r mtą J. Stakausko mokslo veikalą (Kaunas, 1934 m., 282 p. + 3 žemėlapiai). Veikale tikrai yra žymių musų istorijos mokslo laimėjimų, kuriuos reikėtų garsiai pareklamuoti musų visuomenėje. Reikėtų mums džiaugtis, kad lietuviškasis istorijos mokslas jau pradeda nešti gausų derlių. Pastaraisiais metais musų istorikai jau paskelbė eilę mokslo darbų ir studijų, kurios kartais iš pagrindų keičia musų pažiuras ir žinias apie Lietuvos praeitį, kurios rodo, kaip evoliucionuoja istorijos mokslas ir kokia puri dirva čia yra musų jauniesiems mokslininkams. Štai musų akivaizdoje sensta musų vadovėliška istorija, mokslas lenkia gyvenimą.

Mindaugo šimtmetis Lietuvos istorijoje labai intriguoja istoriką: neseniai pasirodė p'atus Zajączkowskio, Lowmianskio, Paszkiewicziaus darbai. "Tačiau šios studijos nenagrinėja Lietuvos istorijos dalyku Vakarų Europos santykių požiuriu", sako J. Stakauskas knygos pratartyje. Autorius todel pats pasiima šią temą ir parašo visiškai savarankišką, didelę mokslo studiją, tvirtai pagrįsta šaltinių medžiaga. Autorius nepasiduoda kitų mokslininkų autoritetui. Del to jam "gvildenant kai kuriuos painius dalykus, reikėjo skirtis nuo kitų autorių nuomonių".

Per maža čia vietos papasakoti knygos turinį. Pažymėsime tik kai ką.

"Krikščionybės platinimo idėja davė pradžią Vakarų Europos santykiams su Lietuva. Lietuvos christianizavimo istorijoje tryliktame amžiuje svarbiausiąjį vaidmenį vaidino teutonų ordinas, kurį Romos popiežiai labai rėmė" (43 p.). Bet kokia kruvina buvo toji istorija! Religingųjų viduramžių krikščionystė buvo agresyvi: imperatoriai tarkštėsi valdyti visą pasaulį, o popiežiai — visą žmoniją. Ypač kliuvo artimiems pagoniškiems kraštams, taigi ir lietuvių. Lietuvių žemes, lyg savas, imperatoriai ir popiežiai atvejų atvejai dovanodavo ypač vokiečių ordinui. Supasaulėjusi ir politikuojanti to meto Bažnyčia čia taikė brachium saeculare — fizinės prievartos ranką, kryžiaus karų sistemą, dažnai viduramžiškai žiaurią. Bažnyčia tada "perdaug aiškiai pareiškė savo dideli norą panaikinti Lietuvos nepriklausomybę ir jos teritoriją priskirti prie vienuoliškos bažnytinės respublikos" (19 p.). Bet Lietuva atsilaikė. Kodel?

O štai kodel. 1. Viduramžių imperatoriai labiau rupinosi Italija nekaip Rytų Europa. 2. Popiežių ir imperatorių kovą skaldė Vakarų jėgas. 3. Kryžiaus karai del Kristaus karsto patraukė į Rytus milžiniškas Vakarų jėgas, nors, kaip antraeilį kraštą, apėmė ir Lietuvą. Bet kryžiaus karų idėjai Lietuva turinti buti dėkinga, nes "ar galima įsivaizduoti, kas butų įvykę, jeigu vokiečiai nors kartą savo šimtatukstantine armiją butų pasukę ne į Palestiną, bet į Pabaltijį?" 4. Lietuva turinti buti dėkinga "ir prusų didvyriams, kurie garbingai krito kryžiaus karo ugnyje". Tik be reikalo lietuviai patys prusams nepadėję. 5. Imperijos jėgas skaldė ir jos hercogysčių pilietiniai karai. 6. XIII a. dėl Lietuvos krikšto (geriau, dėl Lietuvos žemių) varžėsi Vok. Ordinas, Rygos arkivyskupas, Čekija ir Lenkijos kunigaikščiai. "Šis tarpusavis tiesiogiai veikiančių faktorių antagonizmas iš dalies prisidėjo prie Vakarų Europos nepasisekimo aneksuoti Lietuvos kraštą". 7. Lietuvos gynėjai — kunigaikščiai talentingai kraštą saugojo. 8. Popiežių autoritetas dėl "Avinijono nelaisvės" ir didžiosios schizmos smuko. 9. Kryž. karų karštis išgeso, o tautinių valstybių susidarymas taip pat skaldė Europos jėgas.

Šit kokie Europos istorijos faktai buvo Lietuvai palankus beginant nepriklausomybę XIII ir iš dalies XIV amžiuje. Todėl rusų istorikai perdeda tvirtindami, kad Lietuvą išgelbėjusios užkariautų rusų jėgos: lietuviams pakako jėgų spirtis Vakarams ir veržtis į Rytus, taigi dviems frontams. Ir ne unija su Lenkija čia viską lėmusi, kaip skelbia lenkų autoriai. "Savo egzistencijai išlaikyti, tur but, yra daugiausia padarę patys lietuviai".

Lietuviai jau tada brangino jurą ir veržėsi šiaurėn prie Baltijos. Tą varžtą sustabdė bažnytinė vokiečių kolonizacijos politika Livonijoje. Po to lietuviai, nelaimėję pajurio ir nesujungę visų aisčių į vieną naciją, pasuko į Rytus.

Kryžiaus žygius, varomus Pabaltyje Vok. Ordino, organizavo Bažnyčia: ji norėjo pagonis pakrikštyti arba išnaikinti. Tokia misija budavo labai žiauri, nekrikščioniška ir nežmoniška, vadinama tačiau "bellum sacrum". Ypač germanai čia rodydavo savo plėšrų ir žiaurų egoizmą. O visa tai laimindavo popiežiai! Kuo galėtume pateisinti šį jau perdaug aiškų kryžiaus karų, šventų karų nekrikščioniškumą? Pasak autoriaus, viduramžių žmogaus pasaulėžiura. Pagonių tauta atrodžiusi viduramžiams lyg pats antikristas. "Todel, vidurinių amžių pažiuromis, karo žygiai prieš pagonis buvo teisingi ir šventi, nes jų tikslas buvo — kovoti su velnio karalyste ir platinti Dievo garbę". "Perdaug suvalstybėjusi bažnyčia stengėsi pagonių christianizavimo uždavinį išspręsti subažnytėjusios valstybės priemonėmis". "Vidurinių amžių krikščionių karus prieš pagonis, turint galvoje jų pažiuras, galima visai pateisinti". Nepateisinama tiktai "žiauriausia prievarta". Bet mes galime autorių paklausti, ar karas ne prievarta?

Ko buvo verta karinės prievartos misija, musų praeitis gali ko aiškiausiai parodyti. "Amžinas karas buvo skelbiamas prieš pagonis ne tiek nugalėti jų užkietėjimui pagonystėje, kiek užkariauti jų gyvenamoms teritorijoms". Taip buvo ir su Marijos riteriais Pabaltijy. Jie skerdė arba krikštijo tik vandeniu. Jie, žudydami aisčius, tuštino Rytų erdvę kolonizacijai. "Visų Pabaltijo kraštų, o ypatingai Lietuvos christianizavime, politika, religija, kardas, kraujas ir ugnis drauge pinasi, susilieja i vieną". Tiktai neobjektyvi literatura skiria V. Ordino vienuoliams pasiaukojimo šventumą ir kankinio aureolę (p. 72). Kai Mindaugas pasikrištijo, tai godus Marijos vienuoliai vistiek grąsina Lietuvos nepriklausomybei, kliudo karaliu gauti Apaštalų Sosto globą, trukdo karunaciją (ne V. Ordino magistras Andrius išrupino karuną ir karunavo!), Lietuvos bažnytinės provincijos kurimą (ark. Albertas), falsifikuoja dokumentus gauti Lietuvos žemėms....

Mindaugo asmuo veikale iškeliamas daugiau, nekaip ligtolinėje istoriografijoje. Autorius jo sostine laiko ne Vorutą, o Kernavę. Lietuvą Mindaugas jungęs ne žudynių politika. Mindaugo krikštas suteikė Lietuvai anais kryžiaus karų laikais juridinį egzistencijos pagrindą, o karunacija (ją pats sau per delegaciją Romos kurijoje išsirupino) pakėlė jo autoritetą ir valstybės prestižą. Liet. bažnytinės provincijos įkurimai irgi yra tiktai paties Mindaugo iniciatyvos ir diplomatijos laimėjimas. Buvo konsekruoti 2 vyskupai — Kristijonas ir Vitas. Bet visus darbus sugriovė smulkiųjų kuknigaikščių reakcija, pasireiškusi daugiausia žemaitijoje Trainaičio asmenyje. Prie Durbės ežero žemaičiai, padėdami aukštaičių, V. Ordinui suruošė katastrofą ir apskritai sustabdė vokiečių varžtą į rytus. Tai pasaulinis mušis. "Rodos, esama tvirtesnio pagrindo manyti, kad karalius visai neapostavo", t.y. mirė krikščionis.

Štai visa eilė mums naujų J. Stakausko veikalo išvadų, Mindaugo Lietuvos gyvenimas anaiptol nebuvo įzoliuotas: jį siubavo Vak. Europos politinio ir dvasinio gyvenimo bangos. V. Ordinas buvo aktyvi politinė jėga, betarpiškai iš Vakarų lietuvesi Lietuvą. Vyko sunkus šventasis karas. Dėja! "Šventasis karas dar labiau pagilino ir sustiprino antagonizmą tarp lietuvių pagoniškojo ir Vakarų Europos krikščioniškojo pasaulio. Lietuvių tauta stojo griežton opozicijon Vakarams". Ši opozicija liet. tautos gyvenime buvo butinas, bet piktas permanentinės reikšmės faktas. Gal tuo ne Lietuva kalta, bet šventojo karo nešėjai — teutonų ordinas. "Ilgai dar popiežiai rėmė teutonų ordino politiką prie lietuvių Rytų Europoje". Bet praslinkus kiek laiko "hiperkatalikiški Marijos riteriai ("dilecti fratres"), dideli Apaštalų Sosto favoritai, atsilygindami už tai, kad popiežiai juos ilgus amžius savo gausiomis malonėmis slaugė ir ant rankų nešiojo, — apostavo nuo katalikų bažnyčios". "Tie kraštai, kuriuose kitados buvo skelbiami kryžiaus karai prieš Lietuvą, seniai jau nusigręžė nuo Romos ir jų gyvenime daugiau nebešviečia katalikų kryžius. O Lietuva dar ir šiandien žiuri į Romą ir lenkia savo galvą prieš popiežiaus primatą".

Šiais puikiais žodžiais baigia musų mokslininkas savo nemažiau puikią ir moksliską istorijos studiją. Marijos riterių brolija nuteisė pati istorija. Studija vietomis istorine kritika ir moksliškomis interpretacijomis mus stebinte stebina. Spragų ir netikslumų tik kur-ne-kur. Jei ne daugumas svetimybių knygos kalboje, jei ne aibės tekste neišverstų lotyniškų, vokiškų ilgų citatų, tai veikalas butų prieinamas ir naudingas ne tik istorijos specialistams, bet ir plačiajai inteligentijai. Mokslinei veikalo kritikai dienraščio skiltyse neturime vietos. — Aidas.

P. Štuopis

AMERIKOS LIETUVIO AGENTURA
SIUNČIA PINIGUS
– ir –
PARDUODA LAIVAKORTES
į Visas Pasaulio Dalis

Prirengia Sugrįžimui Leidimus (Re-Entry Permits). Suieško Laivų Vardus, Kuriais Atkeliavot Amerikon. Prirengia Pasportus, Vizas, Keliaujant į Bile Kurią Šalį. Išaiškina Apštį Persiuntimui Daiktų Lietuvon.

Taipgi mes parupinam visokius palikimų bei paveldėjimo dokumentus su notaro antspauda ir Lietuvos Konsulato patikrinimu. Turėdami bile ką iš čia sužymėtų reikalų, kreipkitės į Amerikos Lietuvio agenturą ji jums sąžiniškai visame kame patarnaus.

AMERIKOS LIETUVIO AGENTURA
14 Vernon Street — Worcester, Mass.

Vytautas Didysis – Karys

Apie Vytautą Didįjį, pagal Blugošo ir kitų metraštininkų aprašymus, veikale "Drieje Vitolda", išleistame 1914 metais, lenkų istorikas Ant. Prochaska rašo, be ko kita:

"...Greitas, smarkus ir apsukrus, jis vienu metu kelis darbus atlikinėdavo: tą kunigaikščio smarkumą yra pažymėję kryžiuočiai, nes del to jiems budavo sunku sekti kunigaikštį".

"...Nuo kudikystės dienų ruošiamas buti ricierium — kovotoju, mėgsta kariškumą, kariuomenę, karžygius, ginklus ir kariškus įrankius, kardus, durklus, šarvus, šalmus; kaimyniniai valdovai žinojo, kad padovanodami aukso šalmą — smaigtą arba brangų žirgą, galėdavo suteikti valdovui didžiausio malonumo".

Pagal paprotį, kartą kryžiuočių grosmeisteris Jungingenas dovanojo Vytautui Didžiajam liutą, reiškiantį valdovo asmenį, nes — Prochaskos žodžiais — "Kariško meno žinios, pagerinimai ir išradimai, šaunamų ginklų naudojimas, liedinimas didžiulių patrankų, kvietimas geriausių patrankininkų ir artilerininkų — tai mėgiamiausias kunigaikščio užsiėmimas. Visa kas liečia karą, kitų kraštų tautų budą ir papročius, kunigaikštis su pamėgimu mokosi, tiria ir labai lengvai pasavina, ypatingai vakarų papročius"...

Arėjas Vitkauskas

Anglų gamtininkai suskaičiavo, kad vienam debesyje, kuris turi tris angliškas mylias platumo, šešias aukštumo ir šimtą pėdų ilgumo, yra šešios dešimtys bilijonų vandens lašų.

Vienas anglikas išrado saiką, kurio pagelba galima sužinot stiklo sienos storis mieruojant iš bile kurio pusės.

NAUDOKIS ŠIAJA PROGA

Prisiųsk mums $2.00
O gausi 400 puslapių knygą
20 AMŽIAUS KARAS
Audimo apdaruose, vertės $1.00

Ir prie tos dar $4. vertės kitokių knygų
ir visos skirtingos

Apie Politiką, Ekonomiją, Socialogiją, Istoriją, Apie Pasaulinį karą; taipgi ton sąskaiton įeina įvairios pasakos, belitristika, poezija, juokai, sapnininkas, kiromantija, monai ir visokios kitokioos čia nesužymėtos knygos, kurias galima įsigyt šiame knygų išpardavime.

Įdėk konvertan $2.00 ir pasiųsk žemiau pažymėtu adresu, o mes pasistengsim tuojau pasiųst $5.00 vertės knygų išskaitant persiuntimo lėšas.

Amerikos Lietuvis
10 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

ŽIAURŲS VOKIEČIŲ DARBAI LIETUVOJE NEPRIKLAUSOMYBĖS KURIMO METU

Paskutiniuoju metu, vokiečiai visaip plųsdami ir niekindami lietuvių tautą bei valstybę, dažnai giriasi, kad, girdi, Lietuva jau pamiršusi vokiečių gerus darbus, nes, esą, vokiečiai kovoję del Lietuvos nepriklausomybės. Šių šmeižtų proga, verta susipažinti su ta "pagalba", kurią vokiečiai lietuviams "teikė" Lietuvos nepriklausomybės atstatymo metu. Čia papasakosime žiaurius vokiečių darbus šiaurės Lietuvoje 1919 metais.

Vokiečių kariuomenės dalys, atsikraustę į Lietuvos šiaurės pakraščius, pirmos pradėjo ardyti lietuvių nustatytą tvarką. 1919 m. balandžio 27-tą d. į Kriukus (Šiaulių apskrity) atvyko vokiečių kariuomenės kuopa ir įsteigė čia rajoninę komendanturą. Komendantas oberleitenantas Ulrich ištisai atkartojo generolo von der Goltzo Liepojoje balandžio 5 d. išleistą įsakymą. Tą pačią dieną į Žeimelį atsigabeno antroji vokiečių kuopa ir įsteigė ten komendanturą.

Ši kariuomenės dalis nepripažino Lietuvos nepriklausomybės ir visiškai nesiskaitė su jos valdžia. Pirmiausia, sutrukdė Tiekimo ir Maitinimo ministerijos Joniškėlio apskrities suėmimo komitetui įvykdyti Kriukų ir Žeimelio valsčiuose arklių mobilizaciją. Įsakė Butkunų kaimui (Kriukų valsčiaus) priklausyti prie Latvijos. Pradėjo išdavinėti leidimus vežti javus į Latviją ir reikalauti, kad valsčių komitetai šiuos leidimus tvirtintų. Kada valsčių milicija, kovodama su spekuliacija, sulaikydavo javus vežančius gyventojus, tai vokiečiai juos iš milicijos atimdavo ir paleisdavo.

Gegužės mėnesio viduryje Lietuvos šiaurę užpludo dar daugiau vokiečių, kurie be pasigailėjimo pradėjo plėšti gyventojus. Valsčių komitetai pradėjo skųstis del nepakeliamų, vokiečių daromų maisto produktų ir gyvulių rekvizicijų, taip pat del geresnių arklių iš gyventojų atiminėjimo. Negana to. Prasidėjo nieku nepateisinamas bermontininkų užimtose vietose gyventojų žudymas.

Pagaliau, birželio pradžioje, bolševikai buvo išvyti. Milicija sugrįžo iš fronto su bolševikais ir atsigręžė prieš bermontininkus. Paskirus plėšikaujančius bermontininkus ir nedidelius jų burelius pradėta suiminėti. Atsakydami į tai, bermontininkai pradėjo vartoti spaudinius. Ištisiems kaimams, kurie šaukdavosi milicijos pagalbos prieš vokiečių plėšikus, buvo dedamos kontribucijos. Vaškų, Saločių ir Žeimelio valsčių komitetai ir milicija buvo ne kartą išvaikyta.

Tokiai bučiai esant, baigė susitvarkyti Joniškėlio partizanų batalijonas. Jis, be abejo, tuojau butų atsikreipęs prieš bermontininkus, kaip artimiausius priešus. Bet Lietuva dar nebuvo tiek galinga, kad pradėtų kovą dviejuose frontuose. Vyriausias kariuomenės vadas generolas Žukauskas įsakė batalijonui vykti į Panevėžį ir toliau kovoti su bolševikais.

Panaši butis buvo susidariusi dar anksčiau, kada bekovojant su bolševikais buvo gauta žinia, kad partizanai priskiriami prie Šiaulių batalijono ir turės atsitraukti nuo fronto. Tada apskrities komitetas su apsaugos štabu buvo numatęs tam tikrą krašto vidaus apsaugos sutvarkymo planą. Šis planas buvo pradėta vykdyti dar batalijonui Joniškėlyje tebesiformuojant. Gavęs įsakymą išvykti su batalijonu į Panevėžį, batalijono vadas karininkas A. Stepulionis perstatė šį planą vyriausiam kariuomenės vadui, kuris jį patvirtino. Taip tvarkantis, krašto vidaus apsauga parėjo tiesioginėn apskrities milicijos vado žinion. Ligtolinis veikimas prieš bolševikus parodė, kad partizanai ypatingai uolųs yra jų gyvenamose vietose. Todel krašto vidaus apsauga buvo suskirstyta tais pačiais buriais, kaip susidarė prieš kautynes su bolševikais, ir pavesta jų valsčių milicijos vadams. Apskrities komendantas didžiajai milicijos daliai išdavė tam tikrus leidimus (lietuvių ir vokiečių kalba) kariškiems ginklams laikyti.

Taip sustvarkius, dar energingiau pradėta kovoti su bermontininkais. Tuo budu buvo surasta diplomatiškiausia išeitis iš susidariusies buties. Neduodant progos nei vokiečių valdžiai, nei santarvės valstybėms kaltinti lietuvius pirmus paskelbus vokiečiams karą, buvo pradėta su jais kovoti. Tik batalijono išvykimas iš Joniškėlio labai apsunkino kovą lietuviams. Sužinoję apie kariuomenės išvykimą ir palikusias silpnas vietos krašto apsaugos jėgas, bermontininkai labai įsidrąsino ir umai paplito po visą Šiaulių — Biržų apskritį. Liepos mėnesio viduryje susirėmimai su bermontininkais įvyko net Lamokų kaime, Vabalninko valsčiaus. Komendanturos skiriami sienos apsaugai kareiviai ir jiems padedantieji milicininkai buvo nuginkluojami, suiminėjami, mušami ir kalinami.

Rugpiučio mėnesį bermontininkų plėšimai padažnėjo ir pasiekė toliausius Pasvalio apskrities užkampius. Bermontininkai nuginklavo ir apiplėšė iš Pasvalio į Linkuvą važiavusį Krinčino valsč. komiteto pirmininką. Apiplėšė Gustuonių kaimą, Joniškėlio valsčiaus, Kriklinių bažnytkaimį, Pumpėnų valsčiaus, Kiemelių vienkiemį, Pasvalio valsčiaus, Gulbinų, Daudžgirių ir Barklainių dvarus, Krinčino valsč., Usnionių kaimą, Pabiržės valsč. ir kit. Milicija, kiek išgalėdama, kovojo su jais. Vienur milicininkų apšaudyti bermontininkai atsitraukė, nesuspėję išvežti pagrobtą turtą, kitur — grobis buvo atimtas bevežant ir grąžintas gyventojams. Šių veiksmų vaisius buvo tas, kad paskirti bermontininkai liovėsi perdaug atsitolinti nuo savo vietų, bet už tai ištisais batalijonais pradėjo lysti artyn prie apskrities centro. Saločius užėmė Brandiso barono Vildmeno vadovaujamas batalijonas.

Saločių milicija buvo išvaikyta ir sustojo Morkunų kaime, Vaškų milicijos bustinė buvo perkelta į Paliepių dvarą. Budbergyje bermontininkai suėmė valsčiaus komiteto narius, milicijos vadą, ir išvežė į Bauskę kalėjiman. Užimtame krašte bermontininkai pradėjo daryti manievrus. Žeimelio ir Saločių bermontininkų grupės bemanievruodamos sudegino Noreikų kaimo ukininkų trobesius. Vienintėlė parama gyventojams prieš bermontininkus buvo milicija. Bet užpludus bermontininkams visą Lietuvą ir ji maža ką begalėjo padėti. Paskutinis savarankiškas krašto apsaugos žygis prieš bermontininkus įvyko spalių mėnesio pirmoje pusėje ir pasibaigė kautynėmis prie Kupreliškio miestelio.

Kadangi tuo pačiu metu bermontininkai pradėjo atvirai pulti Lietuvos kariuomenės dalis Šiauliuose ir kitur, tai ir Lietuvos vyriausybei neliko nieko kito, kaip atkreipti prieš bermontininkus savo kariuomenę. Prasidėjus kariuomenės veiksmams prieš bermontininkus, milicija dalyvavo drauge su kariuomene, kol bermontininkus visiškai išvarė iš apskrities. Garbingai pasibaigusioms kautynėms su bermontininkais Lietuvos vasaros rytuose vadovavo Pasvalio apskrities komandantas karininkas J. Vėgėlis (dabar Mažeikių apskrities komendantas).

Čia yra tik mažytė dalelė tų vokiečių (viešai bermontininkų vadinamais) žiaurumų, kuriuos jie darė Lietuvoj. O jų yra tukstančiai. Tiek dabar, kiek tada vokiečiai buvo Lietuvos nepriklausomybės priešai. Tad, suprantama, kad savo pašonėje turėdama tokį žiaurų ir plėšrų kaimyną — Vokietiją, Lietuva turi nuolat budėti del savo laisvės ir turi buti visados pasirengusi vokiečių galimus pasikėsinimus atremti. — **Tsb.**

Lainer's
VALYTOJAI — 73 Green Gatvės — DAŽYTOJAI
KOSTIUMAI - PALTAI - SUKNĖS
GRAŽIAI IŠVALYTI
ATYDŽIAI IŠPROSYTI
SUTAISYTI IR
GUZIKAI ĮSIUTI
70c
Aukštos Rušies ir Atsakomingas Patarnavimas
Dial 5-5281

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO KALBA, ATIDARANT PIRMĄJĮ PASAULINĮ LIETUVIŲ KONGRESĄ

(Tąsa nuo 1-mo pusl.)

iš nieko ir valstybiškai sutvarkyta. Visur matyti sveikų atgimstančios tautos žymių. Kaunas buvo, bet ne toks, koks šiandien yra. Savo galia, savo lėšomis esame sukurę laikinąją sostinę, siekiančią lygintis su svetimųjų kraštų didžiais miestais. Visa tatai vieningo tautiško darbo vaisius.

Neprivalome pamiršti, kad pastangomis: tų, kurie gyvena savo krašte, ir tų, kurie gyvena užsieniuose. Tatai įsidėkime galvon ir visuomet minėkime. Kai pavergtoje Lietuvoje buvo persekiojamas lietuviškas raštas ir katalikiškas tikėjimas, kai buvo spaudžiamas tautiškas atgimimas, tai užsienio lietuviai, ypač amerikiečiai, ugdė savybėje tautos sąmonę, palaikė lietuvių spaudą ir ją platino savo pirmojoje tėvynėje. Daug, labai daug paramos sulaukdavome iš užsieniečių lietuvių mes, palikę savo gimtąjame krašte. Nepamiršdavo jie nei savo giminių, nei savo pažįstamų ir siųsdavo jiems sunkiai uždirbto skatiko. Niekuomet jie nepamiršdavo savo nuvargusios motinos Lietuvos. Ir kai užgriuvo Didysis Karas, užsienio lietuviai suskato gelbėti Lietuvą kas kaip galėdami. Gražiai jau tada jie suprato, kad vienybėje galybė. Savo patyrimu ir savo lėšomis jie stipriai remia Lietuvos pastangas išsivaduot iš nelaisvės, remia jos pirmąją valdžią, Valstybės Tarybą. Svetimieji, pamatę tokią lietuvių vienybę, įvertino jų laisvės troškimą.

Vienybė buvo didis veiksnys musų nepriklausomybės kovose, kur yra žuvęs ne vienas Amerikos lietuvis kariu savanoriu. Tautiška vienybė padarė musų tėvynę laisvą, taigi tos vienybės turime ir toliau laikytis.

Kai Lietuva tapo laisva, kai jau džiaugėsi kurdama savo kulturines gėrybes, Darius su Girėnu ryžosi pagarsinti pasauliui jos vardą, leidęsi pavojingon kelionėn iš Amerikos per Atlanto vandenyną. Tarp debesų ir saulės, audrų ir vėtrų mėtomi, skrido jie sparnuota mašina lietuvių tautos aerodroman, Kaunan, kur pakilą ir nusileidžia musų drąsuoliai lakunai, kad pasiektų savo tikslo. Nugalėjo Atlanto vandenyną ir žuvo, bet savo herojiška mirtimi įamžino Lietuvos vardą pasaulinėje istorijoje. Savo šituo žygiu jie paliko mums tautiškos vienybės testamentą: negailėkite savo gyvybės, kai jos reikalauja Lietuvos garbė!

Štai kitas kulturinis žygis užsienių lietuvių: Dr. Račkus, Amerikos lietuvis, padovanojo gimtajam kraštui savo kruopščiai sulesinėtą vertingų dalykų rinkinį. Gėrėdamies galime pasakyti, kad užsienio lietuviai, kaip geri vaikai, nepamiršta savo motinos Lietuvos, ypačiai tuomet, kada esti sunki jos buitis. Mes tikimės, kad taip visuomet bus.

Tautų buitis nepastovi. Joms tenka gyventi vargesnių ir laimingesnių dienų. Štai dabar siaučia visame pasaulyje vadinamoji krizė. Ji neaplenkė nei Lietuvos. Rugoja visur, rugoja ir pas mus, kad sunku gyventi. Bet ne taip seniai esame turėję ir labai gerų metų. Atėjo blogesni. Tačiau niekas jų nenorėtų mainyti nei su karo metais, nei dargi su 1919 ir 1920 metais, kada musų tautai teko kariauti su visokiais priešais, tvarkant ir tvirtinant savo valdžią. Jei musų kariai aukojo savo gyvybę tėvynės laisvei, tai mažas, palyginti, yra daiktas kentėti šiuos ar tuos nepriteklius arba paaukoti daugiau vienu kitu litu savo krašto reikalams. Šiandien sunku, palukėjus gali vėl palengvėti. Tarp vargo ir poilsio gyvename.

Visas pasaulis politikos nerimo kamuojamas. Visur visa juoda, virpa, visur pavojai grąso. Ir mus paima nerimas. Bet ar mes turėtume nusiminti,.. Niekuomet. Saugokime laisvę ir išsaugosime. Gyvename tarp didžiųjų valstybių. Kartais iš šen ar iš ten pasigirsta mums grasių balsų. Tačiau, tvirtai stovėdami, kaip musų tautos gaivintojai, aušrininkai ir varpininkai, turime tikėti, kad ištversime ir atsispirsime.

Gal but, kitiems rodosi, kad musų kraštas jei turėtų geresnę valdymo formą, lengviau gyventų ir lengviau butų įveikiami visokie sunkumai. Žinau, kad taip manančių turime nemaža. Bet ar tik jie neklysta. Juk prieš kelerius metus prie tos pat valdymo formos musų krašte buvo daugiausia perteklius: valstybės biudžetas buvo pasiekęs pusketvirto šimto milijonų litų! Kad šiandien galas su galu sunkiau suvesti, tai reikia ieškoti priežasties ne valdžioje, o bendruose pasaulio reiškiniuose.

Visur rinkos užsidariusios, visur dėl jų atkakliai kovojama, visur finansinė padėtis pasunkėjusi. Tai juk karas, tiesa, neginklais, o ekonominėmis priemonėmis. Kai tokios karingos vėtros siaučia, tai reikia daugiau budėti ir nežabotos laisvės ribos siaurinti. Bet visa tai neamžina, tai laiko padaras. Nėra visiems laikams nustatytų visiems kraštams vienodų valdymo formų. Valdžia gera, kai tinka realiam gyvenimui. Ne viena kuri valstybė, o visa Europa šiandien negaluoja ir ieško tikresnių valdymo formų.

Šio kongreso reikšmė yra svarbi ypač del to, kad norima arčiau sutelkti musų tauta. Jos vienybė reikalinga ir tam, kad atgautume Vilniaus kraštą. Mes tikimės jį atgauti vieningu darbu ir tvirtu ryžtu.

Stovėdami ant tautiško kelio, nepasiduodami svetimoms srovėms, grasančioms mus paskandinti, mes, kaip Darius ir Girėnas, visokių vėjų pučiami, visokių priešingų vėtrų kliudomi, taikinkime į vieną srovę, į Lietuvą, lėkime į jos aerodromą.

Jųs, mielieji svečiai ir mielosios viešnios, plaukėte visokiomis jurų srovėmis, visokiais laivais, o gavote išlipti tame pačiame musų tautos uoste, Klaipėdoje. Tą pat galima pasakyti ir apie visokias gyvenimo sroves, svetimąsias ir savąsias: visoms joms svarbiausia tautiška bendra tėkmė. Metame šalin visa, kas mus skiria, telkiamės apie tai, kas visiems bendra. Taip apčiuopama tautiškoji tėkmė.

Džiaugiuosi galįs dalyvauti pirmame visuotiniame užsienių ir Lietuvos lietuvių kongrese, giliai įsitikinęs, kad jis padės tautiškus, padėlius telktis visiems lietuviams, ieškantiems bendrų kelių moksle, mene, švietime, technikoje, žaisme ir visur kitur tautinėj kulturoje. Budami lojalųs tiems kraštams, kurie tapo jums antrąja tėvyne, jųs niekuomet nepamiršote tos meilės, kurią esate skolingi savo pirmąjai tėvynei savo motinai Lietuvai. Man rodosi, kad jųs, nuėję šiandien vakarą nusilenkti Lietuvos nežinomojo kareivio kapui, pasijusite tenai pagauti vieningos dvasios, pasijusite dar vieningesni, nei ligšiol, akivaizdoje tu gyvybės aukų, kurios buvo padėtos musų tėvynę vaduojant iš nelaisvės, tai meilės aukos.

Baigsiu savo žodį linkėjimais, mielieji svečiai ir mielosios viešnios, kad, arčiau pažinę Lietuvą skelbtute pasauliui jos gerą vardą, kur jums tenka gyventi ir suktis gyvenimo sukuryje. Linkiu jums, Lietuvoje besidairant, maloniai praleisti laiką, pažinti musų kulturinį gyvenimą, sveikiems ir linksmiems laimingai sugrįžti į tuos kraštus, iš kur atvykę, ir dabar labiau pamilti visų musų motiną Lietuvą.

Ben. Mendelsohn
ADVOKATAS
390 Main St. Room 931-932
Worcester, Mass.
Tel. 5-3865 Res. 2-4233

Ofiso Tel. 5-2576 Room 527
Charles W. Tamulonis
Lietuvis Advokatas
Namų Tel. 3-3631
390 Main g-vės—Worcester, Mass.

F. A. Vaišnora, M. D.
(VEIKSNER)
LIETUVIS GYDYTOJAS
OFISO VALANDOS:
Nuo 10—12 ryte; nuo 2—4 dienos
ir nuo 6—8 vakare
(Sekmadieniais sulig susitarimo)
Tel. 5-7810
96 Vernon g-vės, Worcestery

R. V. Westlin, M. D
Gydytojas
Baigęs Mokslą Suomijoj
OFISO VALANDOS:
Nuo 10-11 ryte; nuo 2-3 dienos
ir nuo 7-8 vakare
Trečiadieniais — nuo 10-11
45 Prospect Street
Fitchburg, Mass.

MESSIER'S DINER
Pabandykit Pas Mus Šykį Pavalgyt ir Pasisveikuot Naujai Įrengtuose Pudelėse.
49 Millbury Gatvės

High-Test Range &
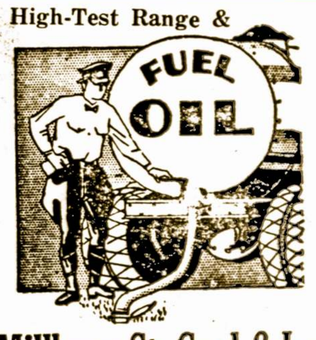

Millbury St. Coal & Ice
COMPANY
Tel. Dial 2-7387 — Dial 3-3631
Visokios Rušies Angliai
NAUJOS ANGLIJOS KOKSAI IR MĖLYNIEJI ANGLIAI, MUSŲ SPECIALIŠKUMAS
Aukštos Rušies Aliejus Pečiams ir Kurui
JONAS KIELA
441 Millbury St., Worcester, Mass.

MOTIEJUS A. CIVINSKAS
Vienintėlis Lietuvių Graborius Worcestery
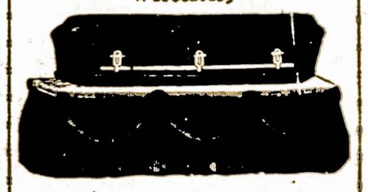
Patarnauju laidotuvėm ir išrandavoju automobilius įvairiems reikalams už prieinamiausią kainą. O 25 mylių atstume nuo Worcesterio, susisiekimo reikaluose, patarnauju už dyką. Kreipkitės— Tel. 5-5898
340 HARDING STREET

SPARNUOTI LIETUVIAI

DARIUS IR GIRĖNAS
Parašė P. JURGĖLA
TURINYS: Dariaus ir Girėno gyvenimo ir veikimo apžvalga. Skridimas per Atlantą. Soldino miško paslaptis. Žygio atgarsiai pasauly. Dariaus ir Girėno nuopelnai aviacijai ir musų tautai. Poezija apie LITUANIKĄ. Skridimo rėmėjai ir rėm. komitetai.
384 pusl. su 86 paveikslais; tvirti viršeliai. KAINA $1.50, siunčiant paštu 1.65.
Reikalaukite:
Amerikos Lietuvis
14 VERNON STREET
Worcester, Mass.

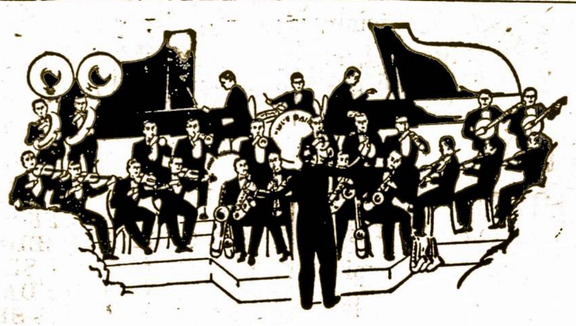

Tėmykite!

Amerikos Lietuvio Metinis

PIKNIKAS

TUKSTANČIAI LIETUVIŲ IŠ NAUJOSIOS ANGLIJOS IMS DALYVUMĄ

SEKMADIENY, 1 RUGSĖJO - SEPTEMBER, 1935 m.

PRIEŠ PAT "LABOR DAY" – KUR PEREITAIS METAIS BUVO - PRIE QUINSIGAMOND EŽERO

Maironio Parke, So. Quinsigamond Ave., Shrewsbury

TAI YRA PATOGIAUSIS WORCESTERIO PARKAS. ČIA YRA ŠOKIAMS SVETAINĖ. MAUDYNĖS IR UŽTEKTINAI VIETOS DEL SPORTO IR PALINKSMINIMŲ. PARENGIMO PROGRAMAS TĘSIS PER IŠTISĄ POPIETĮ ŠOKIAI TĘSIS IKI VAKARO VĖLUMAI DOVANŲ TRAUKIMAS ĮVYKS PAVAKARĖJE

DEŠIMT VIRŠ $150.00 VERTĖS LAIMĖJIMUI DOVANŲ:

1-as Victor Radio Gramofono Kombinacija
2-tras Brangi Knygų Spinta
3-čias Dideli Gintaro Karoliai
4-tas $10. Vertės Lietuviškų Knygų
5-tas Gintariniai Karoliai
6-tas 5 Doleriai Pinigais
7-tas Fontaninė Plunksna
8-tas Laikrodis su Elektrine Lempa
9-tas Gintarinė Sagutė
10-tas "A. L." Prenumerata Metams

PROGRAMA SUSIDĖS IŠ ORKESTRO MUZIKOS, SPORTO, RUNGTYNIU, PRAKALBŲ, DAINŲ, LAIMĖJIMŲ IR KITOKIŲ MARGUMYNŲ. SVEČIAI BUS PAVAIŠINTI KUO SKANIAUSIAIS VALGIAIS IR GĖRYMAIS. SVEČIAI GALĖS ŠOKTI IKI VĖLAI NAKTIES, GRAJINANT LIETUVIŠKAI ORKESTRAI.

AR LIS AR SNIGS PIKNIKAS VISVIEN ĮVYKS — PASTOGĖS UŽTEKTINAI DEL 1000 ŽMONIŲ

Kelrodys:

Važiuodami nuo Worcesterio, pervažiavę Quinsigamond ežero tiltą, pasukit į South Quinsigamond Ave.; važiuodami nuo Bostono — 20-tu keliu, davažiavę Shrewsbury — Worcester City Line, pasukit į kairę pusę, ir pavažiavę kokią minutę laiko, pamatysite po dešine puse iškabą su parašų: — "AMERIKOS LIETUVIO" PIKNIKAS!

Vargo Poetas

DU VAIZDELIU

Languose spindėjo šviesumas,
Mirgėjo išpuošti namai,
Žavėjo tamsoj jų gražumas,
Girdėjos malonųs balsai.

Tai muzika liejos meilinga
Ir linksmino sielą, jausmus
Tų, ką likimas laimingas
Daleido matyti džiaugsmus.

Pilna puiki salė kugždėjo
Gražiai išrėdytų žmonių,
Papuošalai dailųs tviksėjo,
Nebuvo čia galo juokų.

Upeliais čia liejosi vynas,
Gaivino tų ponų jausmus,
Galvose mintis jiems supynęs
Paleidė laisvai liežuvius.

Ir panos, šilkais išrėdytos,
Tik sukasi šokių rate,
Brangybių puikum's nematytas,
Viliojo pažvelgti ake.

Ir valso garsais sužavėti,
Nugirdyti vynu saldžiu,
Čia, rodos, tik turtais žibėti
Suėjo minia ta žmonių.

Juos sukuris žaismo pagavo,
Ir davė linksmybės, juokų,
Meiliai juos garsai užsiubavo,
Jie nejautė esant vargų.

Ir namas šviesomis spindėjo,
Ir liejos malonųs garsai,
Jie širdis tų ponų žavėjo,
Jiems niekas pasaulio vargai!....

Linksmybėje jie nežinojo
Kas dedas už sienų namų,
Kur jie didžius turtus aikvojo,
Neliestuosius rankų darbų.

Jie stengės atrasti smagumą
Audringam žaismių sukuryj,
Vyne paskandint nuobodumą,
Užpildyt tuštumą širdyj.

Nuo muzikos salė drebėjo
Ir galo nebuvo juokų,
Papuošalai gražųs tviksėjo
Puikiai išrėdytų žmonių.

Gyvenimo bangos putojo
Ir kilo karšti geiduliai,
Tie žmonės ant nieko nebojo,
Tik gėrė linksmumą godžiai.

Nematė kaip vargas bakužių
Neleido bėduoliams miegot,
Ik' ryto skaisčiosios aušružės
Juos vertė del buvio galvot.

Languose spindėjo šviesumas,
Mirgėjo išpuošti namai,
Žavėjo tamsoj jų gražumas,
Girdėjos malonųs balsai....

II.

Už miesto bakužė stovėjo —
Nematės langelyj šviesos,
Žvaigždelės nustebę žiurėjo
Į vidų bakužės mažos.

Kažkas jos tamsoj sudejavo
Ir ėmė tyliai ašarot.
Verksme lyg vaikelis ukčiavo,
Lyg rengėsi viltį laidot.

Tai verkė našlė-motinėlė,
Nemigus naktelės tamsoj,
Skaudėjo širdis vargdienėlei,
"Kas bus be duonelės rytoj?

"Juk kelsis mažieji vaikeliai
"Ir duonos mamytės prašys,
"O jos neturiu nei kąsnelio,
"Ką mano mažučiai sakys....

Ir sunki mintis ją kankino,
Skaudėjo jos jautri širdis,
Sąve Dievuliu ji ramino, —
Jame buvo vargšės viltis.

Jei ji neįstengia mažučių
Vien savo triusu išmaitint,
Tai jis pagailės jos vaikučių,
Padės jų verksmus numalšint.

Už miesto bakužė stovėjo —
Nematės langelyj šviesos;
Žvaigždelės nustebę žiurėjo
Į vidų grįčutės mažos.

Jos jautė skausmus motinėlės,
Girdėjo jos karštas maldas,
Jos grynas gailias ašarėles,
Girdėjo skundas jos visas.

Naktis visur lygiai maloni
Nebuvo maloni visiems —
Čia muzika, šičia dejonės
Ir rupesniams laukas skaudiems.

Mieste ten begalės linksmybės
Didžiame teatro name,
Čia nėra širdims net ramybės
Ir nieks nepaguodžia varge.

Čia liudėsis siauč' begalinis
Ir stov' prieš bakužių mirtis,
Iš didžios linksmųjų tos minios
Ar šitą supranta kuris?

Širdis ar kuriam nesudiegė,
Ar nieks nenorėjo atmint,
Kaip skursta žmonija-bejiegė,
Ar stengias save tik ramint?

Jie valso garsais sužavėti,
Atėję tik turtais žibėt,
Negali aiškiai praregėti
Kas verčia varguolius kentėt.

Prispaustas vargdienis pražutų
Pasaulio plačiam sukuryj,
Jei meilės prie Dievo nebutų
Giliai paslėptos jo širdyj.

Lai linksminas puikųs turtuoliai
Ir veltui praleidžia dienas,
Prie triuso pripratę varguoliai
Sau laimę šviesesnę atras.

Languose spindėjo šviesumas,
Mirgėjo išpuošti namai,
Žavėjo tamsoj jų gražumas,
Girdėjos malonųs balsai.

Tai muzika liejos meilinga
Ir linksmino sielą, jausmus
Visų, ką likimas laimingas
Daleidė matyti džiaugsmus.

G' už miesto bakužė stovėjo —
Nematės langelyj šviesos,
Žvaigždelės nustebę žiurėjo
Į vidų bakužės mažos.

Joj meldės našlė-motinėlė
Už savo mažus vaikelius,
Jos motinos širdis taip gėlė,
Kad neš jie, maži, kryžėlius.

Kiek augšto sielos prakilnumo
Jos jautė nuvargus dvasia,
Netroško ji didžių linksmumų,—
Tik duonos vaikeliams gana.

O tiems, ką gerybėse skęsta
Ir trokšta vis turtų didžių,
Senai jau išaugšto nuspręsta
Jieškot atskaitos iš darbų.

Lietuva,
Veikančioji armija.

Mediciniškas Sąmojus

Dalykas, kurio aš labiausiai bijau, gydytojau, yra tas, kad aš nebučiau palaidotas gyvas".

"Nebijok tamsta — jeigu aš tamstą gydau, tas negalima". ("Buen Humor", Madrid).

Žmogus buvo ištrauktas iš juros, kaip atrodė nebegyvas.

Žiurovas: "Mes turime bandyti dirbtiną atgaivinimą — yra šeši skirtingi budai".

"Nebegyvas" žmogus: "Jeigu degtnė yra vienas iš budų, palikite kitus penkius". ("Nebelspalter", Zurich).

"Sakau gi! Tavo ausys neparastai ilgos".

"Taip, uždėjus jas ant tavo galvos mes turėtume puikų asilą". ("Klodas Hans").

Numatąs gyventojas: "Aš norėčiau pamatyti vieną iš miegamųjų kambarių".

Savininkas: Ar moderniška ar patogųjų? ("Buen Humor", Madrid).

Chemijos profesorius: "Ką svarbiausiai davė chemija pasauliui?"

Froš: "Šviesiaplaukes". ("Cougar's Paiv.").

Smitas: "Ar tas vyrukas Braunas yra tamstos giminė?"

Braunas: "Tik tolymas giminė".

Smitas: "Ar labai tolimas"

Braunas: "Taip labai tolimas. Jis yra vyriausias iš penkiolikos vaikų, o aš esu jauniausias". ("Hackney Gazette").

"Elgeta paprašė ir aš daviau jam du pensus ir sriubos lėkštę".

"Ar jis suvalgė sriubą?"

"Taip".

"Tai jis uždirbo du pensus". ("Tidens Tegn").

"Mano gimtame mieste žmogus gimė 1800 metais".

"Negalimas dalykas".

"Visai galimas. Aš pats skaičiau ant jo kapo akmens". ("Tidens Tegn", Kopenhagen).

"Žiurėk, mama, ten tėvelis eina gatve".

"Kuria puse jis eina?".

"Abiem pusėm". ("Lustige Kolner Zeitung").

Parinko Arėjas Vitkauskas

KARŠTUOLIS

Antanas: O tegu tave visi velniai pagriebia, aš dievasži, nesuprantu, kaip galima taip stumdytis? reikia neturėt galvoj nei už centą aliejaus.

Stasys: (šaltai, mikčiodamas). O tamsta taip veikiai ne..si... karščiuok, nes bet kas gal pamanyti, kad tamsta savo galvoj turi mažiausiai nors gorčių žibalo arba benzino.

Valio! Visi į Amer. Lietuvio Pikniką!

kuris įvyksta šį sekmadienį tuojau po piet

1-MĄ RUGSĖJO - SEPT. 1935 M. — MAIRONIO PARKE,

Shrewsbury, Massachusetts

Čia suvažiuos šimtais lietuvių iš visos Naujosios Anglijos

Atminkite, kad šis piknikas yra rengimas del savosios spaudos palaikymo, tad dalyvaukime visi, k u r i e tik atjaučiam šiam musų kulturos ir apšvietos darbui.

Platesnį aprašymą apie šį Amerikos Lietuvio parengimą rasite kituose šio laikraščio puslapiuose. Tėmykit – ar lis ar snigs Piknikas visvien įvyks. Širdingai kviečia visus dalyvaut – Rengėjai

CHRYSLER ir PLYMOUTH

NAUDOTŲ KARŲ IŠPARDAVIMAS

Pradedant šeštadienio ryte ir pakol visi naudoti karai bus išparduoti, mes parduosim šiuos karus už Jusų kainas ir sąlygas:

1935 CHRYSLER SEDAN, Demonstratorius
1931 DODGE SEDAN
1931 AUBURN SEDAN
1928 BUICK SEDAN
1931 PEERLESS SEDAN
1935 PLYMOUTH, Demonstratorius
1929 HUDSON SEDAN
1928 HUDSON SEDAN
1931 BUICK COUPE
2 DODGE SEDAN PASIRENKANT $50.
1933 DODGE DE LUXE MODELIS, SU RADIO — $200. PIRMA MOKESTIS

Yra dar 20 karų iš ko išsirinkt ir visi karai gvarantuoti. Mes turime parduoti, idant padaryt daugiau vietos. Musų nuostolis bus Jusų naudai. Ateikite ir duokite pasiulymą už bile kurį naudotą karą ką turime.

L. & K. MOTOR, INC.

Lietuvininkas ir Petkunas, Savininkai

5 Grabowski Square — Worcester, Mass.

TEL. DIAL 2-9041

"Amerikos Lietuvio" Metinis Piknikas Jau Čia Pat

1-mą rugsėjo dieną Maironio Parke įvyksta Amerikos Lietuvio metinis piknikas. Tai yra šitą sekmadienį. Jau laiko mažai teliko. Nuoširdžiai prašome savo skaitytojų pasiskubint sugrąžinimu išlaimėjimo tikietukų galus. Tikietukų galai butinai reikalingi, kad galėtumem į laiką viską gerai sutvarkyt.

Del šio pikniko yra užkviesti visi žuvininkai: Ambrazas Lukošiuas, Antanas Kalakauskas, p. Endzelis, Gabris Baravykas, Antanas Duda, Antanas Kriaučelis, Kazys Laužikas, Petras Bagdys, Petras Bacevičius, Jonas Galeckas ir kiti. Jie jau riktuoja tinklus ir žada tiek žuvų prigaudyt, kad visą pikniko publiką pavaišyti.

Virvės traukimas taipgi jau suorganizuotas ir dovanos, kurias paaukavo Amerikos Lietuviui Jonas Simonavičius, bus duotos virvės traukimo laimėtojams, jau randasi Amerikos Lietuvio ofise. Jonas Simonavičius, nuo 277 Plantation gatvės, suorganizavo iš Lietuvių Piliečių Klubo namo, liuosnorių, traukt virvę. Visi laimėjusios pusės gaus po rankomis išdirbtą skurinį diržą.

Yra pakviestas dalyvauti į Amerikos Lietuvio pikniką žymus lietuvių ristikas ir buvęs pasauliniu čempijonu. Jisai yra nepaprastas žmogus lietuvių tarpe. Jis turi gabumus netik atletikoj, bet ir akrobatijoje. Jis yra apvažiavęs visą pasaulį su ristynėmis ir daug ko yra matęs ir patyręs. Jis jums papasakos tokių dalykų, kurių lietuviams iki šioliai neteko girdėt. Tai yra svarbus žmogus, kuris pasižadėjo dalyvaut businčiame parengime. Apart Karolio Poželos bus ir kitų kalbėtojų, kurie kalbės apie įvairius politinius reikalus.

Bus daug įvairių laimėjimų laike gegužinės. Visiems bus proga išlaimėt brangių dovanų. Ponia Magdalena Mitrikienė, krautuvės savininkė, n u o 19 Wasburn gatvės, prižadėjo atnešta iškeptą vištą. Visi žino, kad ji yra gabi šeimininkė ir tikras ekspertas tame darbe.

D a b a r norime nuoširdžiai p a k v i e s t visus vietos ir apielinkės lietuvius į svečius ant Maironio Parko. Taipgi prašytumem Amer. Lietuvio rėmėjų, ateit pas mus į talką del pasekmingo surengimo šio pikniko. Galit ateit ir užsiregistruot Amerikos Lietuvio ofisan. Už ką iš anksto tariame širdingai ačiu.

Šis metinis Amerikos Lietuvio piknikas yra vienintelis iš kurio tikimasi šiek tiek pelno pasidaryt del savo spaudos palaikymo. Amerikos Lietuvio leidėjai stengėsi kiek galėdami ir kuom galėdami pasitarnaut kaip vietos draugijoms taip ir abelniems lietuvių visuomenės reikalams, užtaigi nors šiuo kartu prašytumem nepamiršt ir mus.

Aukščiausios Kainos
Mokomos už Senus
Kailinius Paltus

New England Fur BUYING CO.

107 FRONT ST. — TEL. 5-6843

Kampo Front Gatvės ir Salem
Aikštės — Ketvirtas Aukštas

Pirmas, Bendras, Istorinis Klubų Piknikas

Suvienyti Amerikos Lietuvių Klubai, Massachusetts valstijoj, iš So. Boston, Lynn, Haverhill, Worcester, Lawrence, Lowell, Peabody rengia bendrą išvažiavimą rugsėjo 8-tą dieną, Vose's Pavilione, Maynard, Mass. Kad lietuviai butų galingesni valdžios rinkimuose, kad mes tinkamiau butumem atstovaujami valdžioje ir kad geriau galėtumem apgint savo pilietiškas teises — štai delko tapo suorganizuotas šis Massachusetts valstijų Lietuvių Klubų Susivienijimas. Nuo šio pikniko pasekmių priklausys jo gyvavimas. Todel visų lietuvių pareiga yra skaitlingai dalyvauti šiame istoriškame piknike. Bus garsus Dirvelio orkestras, gera sporto ir žaislų programa, laimėtojams dovanos; gėrymų ir valgių užtektinai. Visi kviečiami imti dalyvumą.

Apart J. Dirvelio orkestro, 8 poros Worcesterio Lietuvių Klubo vyrų ir "Aušrelės" choro merginų šoks naują šokį "Aleksandrišką". Šios aštuonios poros duos demonstraciją šokių laike, kad galėtų ir kitų miestų lietuviškas jaunimas išmokt šį gražiausį lietuvišką šokį.

"Aleksandrušką" meliodiją ir šokį parvežė iš Lietuvos sugryžęs J. Kamandulis. J. Dirvelis parašė muziką visam orkestrui ir gal tik vien Worcesterio jaunimas išmoko šokti "Aleksandrušką" iki šiol. Daugiausia buna šokama Klubo vasarnamy, "Bungalow". Šis šokis niekur nėra žinomas.

Daug Worcesterio lietuvių ketina imti dalyvumą šiame dideliame išvažiavime. Apie šį parengimą bus daugiau aprašyta sekančiame "A. L." numery.

Lietuvių Radijo Programas

Prašome užsistatyt savo radijus — WHDH stoties (830 kilocikliaus) kaip 9:30 ryte šį sekmadienį.

Programos dalyviai: 1. — Lietuvių havajiška orkestra iš Stoughton, Mass. 2. — Marijona Frankiutė iš L e w i s t o n, Maine. solistė. 3. — Ignas Kubiliunas iš So. Bostono, komikas dainininkas.

Prašome neužmiršt parašyt laišką ar atvirutę į stotį WHDH, parašydami kaip patiko programa arba klauskite kokias dainas norėtumet išgirst? Adresuokite: Radijo Korporacija, 73 Farragut Rd., So. Boston, Mass.

Liet. Radio Korp.

Klubo Žinios

Laike paskutinio Lietuvių Piliečių Klubo susirinkimo buvo perskaitytas laiškas nuo Suvienytų Amerikos Lietuvių Klubų Massachusetts valstijoj. Laiške užkviesta imti dalyvumą pirmame Klubų piknike, kurs įvyks rugsėjo 8-tą dieną, Vose's Pavilione, Maynard, Mass. Klubas vienbalsiai nutarė imti dalyvumą ir išrinko aštuonius narius dirbti išvažiavimo vietoje.

Worcesterio klubas parupino autobusą, kurs išeis nuo 12 Vernon gatvės, nuvežti tuos, kurie nori vykti į Maynard, toje dienoje. Lietuvių vietinis Klubas kviečia savo narius ir kitus lietuvius imti dalyvumą šiame dideliame išvažiavime, kurs yra pirmutinis rengiamas neseniai susiorganizavusių Massachusetts valstijos klubų.

J. P. Simonavičius, Reporteris

Iš V. V. Sąjungos Susirinkimo

V.V.S. įvyko susirinkimas rugpiučio 22 d. 12 Vernon gatvės L. U. K. Šiame susirinkime buvo daug naujų dalykų apkalbėta. Nutarta, jeigu bus gera proga dar surengti pikniką del V.V.S. naudos ir paminėti "Spalio 9 diena".

Šiame susirinkime tik ką gryžęs iš New York p. J. Rauktys, pareiškė, kad jis matė Lituaniką II, kuri labai puikiai atrodo, sako, Lituanika II atrodo balta kaip gulbė su dideliu užrašu ant sparno, Lituanika II ir ant šono nupiešta kryžium Amerikos ir Lietuvos vėliavos. Sako gražią iš vaizdą orlaivis turi. P. Rauktys, paklausė: jei orlaivis prirengtas skridimui, tai delko neskrenda lakunas F. Vaitkus? Aerodromo prižiurėtojai atsakė, kad Dr. Kimball neleidžia skristi del blogo oro, o jeigu jis skristų, tai bile minute žutų Atlantike.

Pirm. A. Janušonis pareiškė šiame susirinkimui, kad jam pasisekė surinkti visokių istoriškų daiktų iš draugijos, kuriuos jis pasiuntė į Lietuvą į Pasaulinį Lietuvių Kongresą. Del "Spalio 9 dienos" arba paminėjimo, kada lenkai gruobonišku budu užgrobė Lietuvos Vilnių sostinę, surengimo komitetas susideda iš šių narių: J. Rauktys, A. Katkauskas ir P. Lapinskas. Jis kviečia visus lietuvius ruoštis prie šio parengimo, kad tą Liudesio dieną tinkamai paminėti įsigyjant Vilniaus pasa ar ilipinant ženklelį į pasa, o tie centai už pasų ženklelius, visi eina į V.G. Fondą del atvadavimo užgrobtų Lietuvos žemiu.

Korespondentas

Koncertas Su $1500.

Aušros Vartų Parapijos, Worcester, Mass. koncertas su 45 pinigais dovanų, viso $1500.00, išlaimėjimu įvyks bažnytinėje salėje, Darbininkų Dienoje, rugsėjo (Sept.) 2 dieną, 7:30 valandą vakare. Koncerte dalyvaus abiejų parapijų chorai, žymiausi vietiniai solistai ir svečiai p. Rapolas Juška ir p-lė Apolonija Stoškiutė. Tikietų dar galima bus gauti prie durų, koncerto metu.

Visi kurie dar nesugrąžinote neparduotų tikietų arba neatsiteisėte ir tikietų galų neprisiuntėte, iš kitų miestų tuoj siųskite dabar "Special Delivery", o vietiniai a t n e š k i t e ne vėliaus sekmadienio ir visi atsiskaitykite butinai prieš koncertą.

Kun. K. A. Vasys,
15 Highfield Rd.,
Worcester, Mass.

Sulaukė Pavaduotojo

Petras ir Pranciška Senutaitė Jurkinai nuo 296 Harding gatvės sulaukė sunelio rugpiučio 22-trą dieną. Worcesteriečiai sveikina Jurkinų šeimynėlę ir linki, kad jų sunelis užaugęs, taptų geru pagelbininku biznyje. Petras Jurkinas yra savininkas ir vedėjas Liberty garadžiaus, kurs randasi ant kampo Harding ir Lafayette gatvės. Šioje vietoje parduodama gasolinas, automobiliai taisomi, taipgi parduodama baterijos ir guminės padangos. Žodžiu, čia galima gauti pilną patarnavimą automobilių taisyme. Petras Jurkinas yra geras lietuvis veikėjas, kurs visokiais galimais budais remia Lietuvos reikalus ir niekuomet neatsisako prisidėt prie vietinių lietuvių reikalų parėmimo. Todel, jisai yra užsitarnavęs stiprios paramos nuo savo tautiečių.

Laimingai Sugryžo iš Chicagos

Worcesteriečių grupė, kuri išvyko į Chicagą rugpiučio 11-tą dieną, Jonui Alavošiui vairuojant automobilį, išbuvo išviso 10 dienų ir laimingai sugryžo. Aplankė daug įspudingų vietų pakelyje. Chicagoje aplankė visas lietuviškas įstaigas. Aplankė ir kun. J. J. Jakaitį, Tėvų Marijonų generolą, buvusį Šv. Kazimiero parapijos kleboną. Worcesteriečiai sakė, kad kun. J. Jakaitis pavojingai serga. Šioji lietuvių grupė buvo visų tautų koncerte, kurs įvyko Chicagos parke. Jie matė ir Dariaus-Girėno paminklą, kurs kas vakarą buna apšviestas elektra. Kelionė visiem buvo įdomi ir pilna įspudžių.

Korespondentas

SVARBI ŽINIA

Namų savininkai, Jųs galite sutaupyti 20 centų ant kiekvieno dolerio, apdrausdami savo namus nuo ugnies per L. J. Paulauską, seniausią lietuvių agentą. Tie, kurių ugnies apdrauda baigiasi, kreipkitės del informacijų.

L. J. PAULAUSKAS
Tel. 4-7957 — 10-A Vernon St.
Worcester, Mass.

NEPAPRASTA VERTĖ!!

GERAI ŽINOMAS PROVIDENCE R. F. PILNO STIPRUMO ALUS **$1.39**

24 BONKŲ DĖŽĖ KRAUTUVĖJE

Tikra Kaina $2.25 Už Dėžę

Pilno Stiprumo Degtinė
už žemą kainą – $1.00 kvorta

Šis Pasiulymas Tiktai Nuo Dabar iki Darbo Dienos

NORE'S INC. PACKAGE STORE

155-159 Water gatvės – Tel. 3-0250

Worcester, Massachusetts

Sąjungiečių Susirinkimas

Moterų Sąjungos penktos kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks ateinančią savaitę, ketvirtadienio vakare, rugsėjo penktą, Šv. Kazimiero bažnytinėje svetainėje. Kiekvienai narei yra svarbu atsilankyti, nes bus pranešta naujienų apie seimą ir aptariama apie "Whist Party" ir šokius. Po susirinkimo įvyks pagerbimas naujų narių ir seimo atstovių. Bus sykiu ir pasilinksminimas. Be abejonės, nė viena narė nenorės praleist tokio svarbaus susirinkimo. Pageidaujama, kad narės prikalbintų naujų narių ir atsivestų į šį susirinkimą.

Valdyba

Teismo Žinios

Leo ir Alice Jasai, iš Milford, Mass. užvedė bylą prieš Vincą B. Kreivį iš Cambridge, Mass. Skundėjas ir apskutąsis yra velionės Veronikos Abromavičienės žentai. Ji mirė birželio 12-tą, 1934 metais palikdama nepanaikintą mortgičių ir notą už $800. ant Leo Jaso ukio. Ponai Jasai užvedė bylą prašydami teismo reikalaut Vinco Kreivio atšaukt mortgičių ir notą, kuriuos jis laiko. Adv. Ben. Mendelsohn gina ponų Jasų reikalus.

Elena Snider, lietuvė, kreipėsi į teismą prašydama atskiro užlaikymo nuo savo vyro Petro Snider. Prašymas paduotas Probate Teismui ir paminėta, kad jos vyras buvo žiaurus, tinkamai neužlaiko žmoną ir du vaiku ir visuomet nesutiko su šeimyna. Adv. Ben. Mendelsohn yra žmonos advokatas.

Pranešimas Unijos Nariams

Šiuomi pranešama visiems Vėlių Darbininkų Unijos nariams, kad pereitame unijos susirinkime nutarta maršuot Darbo Dienoje, pirmadienį, rugsėjo 2-trą dieną, gi kurie nariai nemaršuos, tie bus baudžiami užmokėt $5. Visų unijos narių pareiga yra imti dalyvumą maršavime, pasirodyt petis į petį Worcesterio gyventojams, kad mes įvertiname unijos vienybę.

Maršavimas prasidės 9-tą valandą ryto, nuo "Labor Temple", Madison gatvės. Visi šio miesto lietuviai kviečiami ateiti pažiurėti darbininkų parodos tą rytą, nes pirmą kartą istorijoj vėlų darbininkai maršuos gatvėmis. Darbo Dienos paradui pasibaigus, įvyks didelės prakalbos parke, prie miesto rotušės.

Svarbus Pranešimas Šv. Liudviko Dr-jos Nariams

Šv. Liudviko Dr-jos mėnesinis susirinkimas yra perkeltas porai dienų vėliaus, iš priežasties Darbininkų Šventės (Labor Day). Sekantis susirinkimas įvyks trečiadieny, Rugsėjo 4-tą 1935. Tuomi pačiu laiku ir toj pačioj vietoj.

Į šį susirinkimą nepatingėkit visi nariai sueit, nes reiks išrinkti darbininkus del pikniko, vieta yra paimta.

Komisija praneš kada ir kur piknikas įvyks. Taipgi ir savo mėnesines duokles užsimokėkit, kad ištikus kokiai nelaimei po laiku nesigailėtumet.

Rašt. Jonas Degesiunas

Sutaupinimai Darbo Dienos Šventėms

Gerai žinomas biznierius, D. Mason, savininkas M. & T. Liquors, Inc., kurio įstaiga randasi: 14 Southbridge gatvės, šalia Palace teatro, prižada didelius sutaupinimus Darbo Dienos šventėm. Ponas Mason yra gerai žinomas šio miesto lietuvių, nes prieš prohibiciją jis laikė gėrymų krautuvę ant Lamartine gatvės per 16 metų. Jisai visuomet buvo remiamas lietuvių, nes jis suteikė didelius nupiginimus perkant gėrymus ir daro tą patį dabar. Ateikite į jo krautuvę ir persitikrinsite, kad ką jis skelbia, tai tą ir išpildo.

NUO REDAKCIJOS

Atsiprašome, kad del stokos vietos, daug vietos žinių netilpo, jos tilps sekančiame "Amerikos Lietuvio" numeryje. Tėmykit.

PARDAVIMUI

Trys žemės sklypai — geroj vietoj prie valstijos kelio, Millbury Mass. Parsiduoda labai pigiai. Kreipkitės visomis informacijomis pas **John Budvietis, 31 Columbia gatvės, Worcester, Mass.** (35-37)

AMERIKOS LIETUVIO SPAUSTUVĖJE ATLIEKA VISOKIUS SPAUDOS DARBUS

DIDELI NUPIGINIMAI

SPECIALIAI DARBO DIENOS ŠVENTĖM

Elmwood Tyra Degtinė
90 NUOŠIMČIŲ — **$1.00** KVORTA

Bon Ton Kadugių Degtinė
90 NUOŠIMČIŲ — **$1.00** KVORTA

Musketeer Romas $1.25 Viena Kvorta

Alus ..... $1.39 dežė

TURIME PILNĄ PASIRINKIMĄ LIETUVIŠKOS DEGTINĖS

M. & T. LIQUORS, INC.

14 Southbridge St. Tel. Dial. 3-3410

Palace Teatro Mure — Daug Vietos Pastatyt Karą